

DIRVA

THE FIELD
Nr. 31
Rugpj.-August 4, 1955
Cleveland, Ohio

Konferencijų gadynės išvakarėse

ŽENEVOS KONFERENCIJA BUVO VADINAMA ŠYPSENU KONFERENCIJA. — LATVI DR. WALTERI ARESTUOJA ŠVEICARAI UŽ PAKLAUSIMUS SPAUDOS KONFERENCIJOJE. — EISENHOWERIO IR BULGANINO NUOMONĖS. — AR EISENHOWERIO IR ŽUKOVO DRAUGYSTĖ NUOSIRDI? — KAIP ŽENEVOS KONFERENCIJĄ VERTINA ŽMONĖS IŠ ANAPUS GELEŽINĖS UZDANGOS.

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Ištiesą savaitę visos žmonijos akys buvo nukreiptos į Ženevą, kur nuo liepos 18 iki 23 d. vyko "keturių didžiųjų" konferencija. Šiandien jau yra galima sudaryti šią šią konferencijos balansą.

Pirmiausia tenka pastebėti, kad susitikimo tikslas nebuvo priimti kokius konkrečius sprendimus. Pagal pačią konferencijos paskirtį ji turėjo įvertinti dalyvius pasikeisti nuomonėmis tais klausimais, kuriuos jie laiko svarbiais ir aktualiais. Antras jos uždavinys buvo bendrai parengti direktyvas, pagal kurias užsienio reikalų ministrai toliau gvilďentų jiems pavestas problemas.

Formališkai pėrmiausia konferencija savo tikslą pasiekė. Vyriausybų galvos turėjo progą suėiti į asmeninį kontaktą. Sena patirtis rodo, kad daug reikalu galima palyginti lengvai išsprendti, jeigu suinteresuoti asmenys betarpiiai sutinka ir vienas kitą pažįsta. Tuo atžvilgiu ypač daug vilčių buvo dėta į prezidento Eisenhowerio susitikimą su "senu bičiuliu" sovietų maršalu Žukovu. Po kiekvieno posėdžio konferencijos dalyviai susitikdavo prie užkandžių stalo. Čia laisvai buvo kalbamasi visais klausimais. Be to, konferencijos metu buvo surengta visa eilė priėmių, kurie irgi padėjo užmegsti asmeninius saitų. Norė posėdžių salėn pašaliniai žmonės nebuvo įsileidžiami, bet protarpiais fotografai galėjo daryti nuotraukas. Jose matome dalyvius plačiai besišypsančius, tad pati konferencija imta vadinti "šypsenu konferencija". Šį kartą nusišypsodavo net toks niurus tipas kaip Molotovas, o sovietų delegacija pasirodydavo Ženevos gatvėse net atvirose automobiliuose, ko ligi šiol niekada nėra buvę.

Ypač sovietai dėjo visas pastangas suteikti konferencijai "new look". Buvo žinoma, kad maskviečiai norėjo sugrįžti į Kremlių su "rezultatais"; jie buvo suinteresuoti, kad kartą pradėtos kalbos jau nebeužtruktų. Tuo atžvilgiu jie savo tikslą pasiekė, nes nutarta spalio mėn. Ženevoje susaukti keturių valstybių užsienio reikalų ministrų konferenciją, kuri toliau svarstys vyriausybų galvų iškeltus klausimus.

Kaip jau buvo rašyta, konferencijos dalyviai posėdžiavo buv. Tautų Sąjungos rūmuose, tarybos salėje, kuri buvo stropiai saugoma ir pašaliniais žmonėms neprieinama. Išskyrus pirmą dieną, kada vyriausybės galvos posėdžiavo prieš pietus ir po pietų, paprastai "pirmieji smuikininkai" susirinkdavo tiksliai po pietų, o iš ryto posėdžiavdavo užsienio reikalų ministrai. Šie apsvastydavo nuodugniau vyriausybės galvų jiems pavestus

klausimus. Tikslai paskutines dienas, prieš pabaigą, užsienio reikalų ministrai susirinko kelis kartus per dieną, nes paaiškėjo, kad Molotovas ėmė rodyti savo tikrąjį veidą ir kartoti "niet".

Apie konferencijos eigą gana išsamius pranešimus darydavo kiekvienos delegacijos spaudos šefai. Iš Amerikos pusės toms spaudos konferencijoms vadovavo Baltųjų Rūmų spaudos šefas Mr. Hagerty. Spaudos konferencijos paprastai buvo šaukiamos vienu metu visų keturių delegacijų. Jos vyko "spaudos namuose". Bepigu didiesiems laikraščiams ir didžiosioms agentūroms, kurios atsivežė visą bendradarbių štabą! Esant vieniui vienam, galima buvo dalyvauti tiksliai vienoje konferencijoje, o apie tai, ką kalbėjo kitos delegacijos spaudos šefai, reikėjo patirti per kurį kolegą. Kaip taisyklė, visų keturių delegacijų spaudos šefai informuodavo vienas kitą, bet nuansai gerokai skirdavosi. Sovietų spaudos šefas kalbėjo rusiškai, o jo žodžiai buvo verčiami į anglų ir prancūzų kalbas, tad jo konferencija užtrukdavo tris kartus ilgiau, ne kaip kitų delegacijų spaudos konferencijos, nes ten vertimų nebuvo daroma.

Savaime buvo leidžiama staryti klausimus, bet tiksliai tiesiogiai dienotvarkę llačiančiais reikalais ir ne poleminto pobūdžio. Bet taja teise buvo tiksliai retai pasinaudojama. Dažniausia senacinės spaudos atstovai klausinėdavo apie priėmimus ir jo dalyvius, o ne apie politinius reikalus. O patyrimas parodė štai ką:

Konferencijoje žurnalisto teisėmis dalyvavo buvęs latvių pasiuntinys Dr. M. Walters, 81 metų amžiaus, pasižymėjęs latvių publicistas, bet, deja, susikirtęs su oficialiniais Latvijos atstovais. Jis prancūzų ir anglų konferencijose pastatė klausimą

Pažintys su Azija

V. RASTENIS

Daugelis klausia: — Na, kaip, ar buvo progos tenai, Atėnuose, Teisinių Krongrese, lietuviams pasireikšti? Ar teko koki pranešimą daryti, diskusijose dalyvauti?

— Ne, jokių pranešimų nedarėme, jokių kalbų nesakėme. Ir nenuostabu. Kongrese dalyvavo, neskaitant graikų, 112 asmenų iš 48 kraštų. O pranešimai — referatai buvo visoje kongreso programoje tik penki, kuriuos skaitė profesorius iš Anglijos, rusų kilmės amerikietis, du olandai ir vienas vokieitis. Referatų temos buvo apžvalginio ar teorinio-filosofinio pobūdžio ir diskusijų dėl jų nebuvo. Ne tik lietuviams, bet ir dalyviams iš kitų 43 kraštų šiuo atžvilgiu pasireikšti neteko, ir nebuvo net numatyta.

— Tai kagi galų gale tenai darėte? — neišvengiamai esam klausiami. Kalbant apie oficialiąją kongreso dalį, tai dalyvavome komisijų posėdžiuose. P. V. Sidzikauskas dalyvavo viešosios teisės komisijoje, sekė ir prisidėjo prie tos komisijos rezoliucijų formulavimo. Pats mačiau, kaip laiku ir sėkmingai jis atkreipė rezoliuciją redaguojančiųjų dėmesį į tai, kad įvairių teisių pažeidimas yra nustatytas ne tik "satelitinėse", bet "Vidurio ir Rytų Europos pavergtose" šalyse. Ši pataisa buvo padaryta.

Man daugiausia teko dalyvauti baudžiamosios teisės komisijoje, kur buvo klausinėjama eilė liudininkų apie baudžiamosios teisės ir ypač teisenos pagrindinių dėsnių iškraipymą. Čia, kaip tik Lietuvos okupacijos 15 metų sukakties dieną, ir man buvo proga iš savo asmeninio patyrimo paliudyti kai kuriuos faktus. Jų tarpe faktas, kad iš Maskvos atsiųsti NKVD darbuotojai Lietuvoje jau siautė (ir mane tardė) dar prieš formalų Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą. O taip pat ir labai būdingą sovietinio tardytojo paaiškinimą, kad sovietinė teisė, jų supratimu, galioja visame pasaulyje ir visiems laikams, ir kad kiekvienas, kas veikia ne pagal kompartijos ir "darbo klasės" interesus, turi žinoti, jog bus pagal sovietinius įstatymus nubautas, vistiek, kada bei kuriame pasaulio kampe jis tą "nusikaltimą" bus padaręs...

— Bet šiaip jau mūsų "pasireikšimo" laikas buvo ne posėdžių, o jų pertraukų metu, tai yra pietų, vakarienių, ekskursijų metu. Mums teko daugiau reikštis ne referatais ne prakalbomis, o asmeninių pažinčių užmezgimu ir privačiais pasikalbėjimais. Nors teko susipažinti ir pasikalbėti su visa eile europiečių — pora anglų, trejetu vokiečių, prancūzų, italų, norvegų, suomių, lenkų, gvatemaliečių, su keliais turkais ir visa eile graikų, bet taip jau atsitiko, kad daugiausia teko susipažinti ir bendrauti (paprastai prie pietų ar vakarienių stalo) su Artimųjų ir Toliųjų Rytų kraštų atstovais.

"Dirvos" skaitytojai jau yra matę nuotrauką, kurią siūliau pavadinti "Japonas tarp lietuvių". Tai Kioto universiteto rektorius, baudžiamosios teisės profesorius dr. Yukitoki Takikawa, su kuriuo susipažinome patį pirmą vakarą, dar prieš kongreso atidarymą. Tai buvo gal pats atidžiausias kongreso dalyvis: labai rūpestingai visko klausė ir labai maloniai šypsojosi kiekvieno susitikimo proga. Pats ne daug kalba, gal, svarbiausia dėl to, kad iš europinių kalbų tesupranta tik vokiečių: prieš 30 metų studijavęs Vokietijoje ir kalbėti jau gerokai pamiršęs. Užtat klausytojas labai uolus. (Posėdžiuose buvo kalbama angliškai, prancūziškai ar vokiškai, o per ausines buvo galima girdėti vertimą į kitas dvi kalbas).

Antras, pačioje kongreso pradžioje sutiktas Toliųjų Rytų atstovas buvo Che-Do OH (var. (Perkelta į 3 psl.)

Naujos Vakarų Vokietijos armijos uniformos, kurios priimtos įvairiems armijos daliniams. Kai į jas žiūri ir prisimeni vokiečių ir amerikiečių karo metu uniformas, dabartinės yra mišinys tarp amerikiečių ir buvusių vokiečių uniformų.

Vasaros metas — skautų stovyklavimo ir visokių iškylų dienos. Didžiosios Britanijos princesė Margareta saliuotuoja skautų paradi.

Taip džiaugėsi Lietuvos nelaime

Liepos 20-22 dienomis Lietuvoje buvo iškilmės paminėti 15 metų Lietuvos pagrobimo (įjungimo į sovietinę valstybę) sukaktį.

Liepos 17 dieną, sekmadienį, buvo paversta darbo diena, kad viso ko savininkas neturėtų nuostolių dėl šventės.

Liepos 20 dieną vakare Vilniuje buvo specialus Angščiausios Tarybos posėdis. Atidarė pirmininkas V. Niunka. Į garbę prezidentui šį kartą rinko visą sovietijos kompartijos prezidiumą, neminėdami pavardžių (anksčiau rinkdavo Staliną ir kitus didžiūnus, minėdami jų pavardes iš eilės pagal jų to meto galybę).

Pagrindinis kalbėtojas buvo M. Gedvilas. Jo kalbos pažymėtinai išsitarimai:

- 1) Lietuvoje sovietinė tvarka buvusi įkurta jau 1918-19 metais, ir vietinė buržuazija jos nepajėgusi sulaukyti. Bet tai padarė amerikiečiai ir anglai ginkluotos intervencijos būdu. Jie atidavę valdžią vietinei buržuazijai.
- 2) 1940 metais darbininkija, pagaliau, nuvertusi buržuazinę valdžią, Sovietų Sąjungai suteikęs pagalbą (tokią pagalbą 1918-19 metais M. Gedvilas pamiršo paminėti).
- 3) Po karo, ne sovietinėse sąlygose, Lietuva nebūtų galėjusi atsikurti ir būtų vėl patekusi dar didesnės svetimo kapitalo priklausomybėn...
- 4) Visi dabartiniai pasisekimai esą atsiekti tik dėka to, kad lietuviai tauta žengusi didžiojo Lenino keliu, kompartijos moka ir vadovaujama (Stalino nepaminėjo!).

Savo kalboje M. Gedvilas du kartus pabrėžė, kad tas Angščiausios Tarybos susirinkimas dėkoja ir pabrėžia savo meilę didžiai rusų tautai, kalbėdamas lietuvių tautos vardu. Tas pabrėžimas būdingas: lyg ir stengiasi nuraminti savo sąžinę ir save įtikinti, kad ten iš tikrųjų lietuvių tautos vardu kalbama...

Ekonominio gyvenimo apžvalgoje M. Gedvilas tarp ko kita pasakė, kad Maskvos vyriausybė nutarusi aprūpinti Vilnių natūralinėmis dujomis, kurios vamzdžiais būsiandies gaunamos iš Ukrainos. (Nebeužsiminė apie labai išgarsintą Kauno hidroelektrinę stotį ir didžiąją užtvanką — Kauno jūrą, nors pagal planą statyba turėtų būti jau pradėta).

Po Gedvilo kalbos buvo priim-

tas ilgokas, bet įprastai šabloniškas sveikinimas "Lietuvos darbo žmonėms" ir porą valandų trukusi nepaprastoji sesija buvo uždaryta.

Liepos 21 d. pavakariais Vilniuje buvo pirmoji dainų šventės dalis. Iš anksto buvo nustatyta, kad šventėje dalyvaus 30-000 dainininkų, šokėjų ir muzikantų. Skelbiama, kad lygiai tiek ir buvo.

Šventę atidarė K. Preikšas, min. pirm. pavaduotojas kultūros (Perkelta į 8 psl.)

JAV NEPRISIDĖS PRIE JOKIOS SUTARTIES, KURI PRIPAZINTŲ PAVERGŲJŲ NELAISVĘ

Pabaltijų Valstybių Laisvės Komitetas, kuris ruošė New York'e baissiojo birželio minėjimą, buvo pasiuntęs Valstybės Departamentui atitinkamą minėjimo priimtą rezoliuciją. Šiomis dienomis Komitetas gavo iš Valstybės Departamento atsakymą, kuriame šalia kitko sakoma:

"Valstybės Sekretorius Dulles neseniai pabrėžė, kad tarptautinis įtempimas yra palaikomas toms aplinkybėms, kad anksčiau buvusiųjų laisvųjų kraštų nepriklausomybė ir laisvė, kuri joms buvo pažadėta, yra paneigta. Kaip JAV vyriausybės pareigūnai yra ne kartą patvirtinę, mes nesutinkame su pavergtųjų tautų likimu ir neprisidėsime prie jokio patvarkymo ar sutarties, kuri patvirtintų jų vergiją".

VISAM PASAULY

• Rusijos okupacinės jėgos Austrijoje sudarė 44,000 kariuomenės. Krašto apsaugos ministerio žukovo įsakymu jos Austriją turi apleisti iki spalio mėn. 1 dienos.

• Amerikiečių karinės jėgos iš Austrijos paruoštos perkelti į Italiją.

• Šiuo metu Ispanijoje, oficialiais statistikos daviniiais, yra 29,064,000 gyventojų.

• Vakarų Vokietijos kariuomenei vadovauti jau paskirti gen. Hans Speidel ir gen. Adolf Heusinger. Abu pasižymėję kariai paskutiniam kare.

• JAV oro jėgų sekretorius Harold E. Talbott, kaip ir buvo laukiama, įteikė atstatidinimą ir iš pareigų atleistas. Jis buvo įveltas į neaiškius pasipelnimo būdus, proteguojant įmones, kuriose pats buvo dalininkas.

• Torontietė Marilyn Bell, 17 metų, liepos mėn. 31 d. perplaukė Anglijos kanalą per 14 valandų ir 31 minutę. Tai pati jauniausia plaukikė, tą kanalą perplaukus.

• Komunistinė Kinija dabartinių Ženevos pasitarimų išvakarėse, paleido 11 kalėjimuose laikomų JAV lakūnų. Laikraštininkai sako, kad tuo paleidimu kinietis į pasitarimus atsiveda Trojos arklių...

GERIAU PAŽINTI RUSUS...

Suinteresuotieji sluoksniai Amerikoje pradeda naują akciją šūkiu — geriau pažinti rusus. Esą, po Ženevos konferencijos, tokios galimybės susidariusios.

Vyriausybė raginama Kremliaus viršūnės priimti JAV, gi pačiam prezidentui Eisenhoweriui vykti į Maskvą. Iš Baltųjų Rūmų žinios sako, kad į Maskvą, greičiausia, vyksias viceprezidentas Nixonas.

Šeši senatoriai taip pat pasiūlyvę šią vasarą aplankyti Maskvą ir pakeliauti po Rusiją. Jų tarpe trys demokratai ir trys respublikonai. Leidimų dar neturi, bet prašymus įteikę.

Esą suplanuota ir daugiau visokių pasimatymų, oficialių pasivažinėjimų po Maskvą ir vodkos išgerimų...

Iš tų pasivažinėjimų bei išgerimų priedangoje rusai vėl užmigdys pasaulio budrumą. Per tą laiką Maskvą stropiau išsi-galąs peilį ir vėl ką nors pasiroš papjauti.

VĖL ŽENEVA

Kaip tęsinys Ženevos konferencijos yra dabartinės komunistinės Kinijos ir JAV derybos.

Derybos vedamos slapta, sumintųjų amerikiečių paleidimo priedanga. Tikrenybėje bus iškelti visi klausimai, kurie tik liečia abu derybų partnerius.

Iš JAV pusės, kadangi tiesioginių diplomatinų santykių su komunistine Kinija nėra, derybas veda JAV ambasadorius Prahėje Alex Johnson. Kiniją atstovauja jos ambasadorius Lenkijoje Yang Ping-Nan.

JAV derybų atstovas laikomas energingu diplomatu. Valstybės Departamente dirba nuo 1935 metų. Per tą dvidešimtmetį yra buvęs Japonijoje, Korėjoje, Brazilijoje ir kituose kraštuose. Jis kalba japoniškai, bet nemoka kiniškai. Kinijos atstovas Wang Ping-Nan moka vokiškai, bet nemoka anglų kalbos, todėl abiems reikia gerų vertėjų.

Formozos kinai ir laisvieji korėjiečiai derybomis labai nepatenkinti, nes žino, kad bus deramasi ir jų sąskaiton.

KAIP AMERIKIEČIUS NUTEIKTI, KAD KOMUNISTAI NUOLAUDŲ...

Norint amerikiečius dar kartą įtikinti, kad komunistai Rusijoje ir Kinijoje pasidarė sukalbami ir nuolaidūs, reikia taip pasielgti. Nekaltai suminti 100 amerikiečių (geriausia tam darbuvieta esanti Berlyne), juos apkaltinti šnipinėjimu, nuteisti ilgomis kalėjimo bausmėmis ir po pusmečio pradėti juos amnestuoti ir iš kalėjimo paleisti grįžti į JAV...

Sakykit, ar ne taip dabar Kinijos komunistai elgėsi su paleidžiamais Amerikos karo lakūnais?

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Iregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00. Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atak. Nr. kaina 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas.

Liepos mėnuo jau praėję, bet ir VLIKo tėvų pažadai įvykdyti iki liepos mėn. pabaigos reformas taip pat jau praėję. Terminai pasibaigę, gi persitvarkymo reikalai nė kiek iš vietos nepajudinti.

Per tą laiką VLIKą buvo apkančios V. Rastenis ir V. Sidzikauskas. V. Rastenis VLIKo būstinę atsiradus, Vliko pirminkas nežinia kur išvyko atostogų... kad nereikėtų susitikti ir apie reikalus pasikalbėti. V. Sidzikauskui esant VLIKo, nerasta galimybės net privačiai sukviešti VLIKo narius ir su jais išsikalbėti visais reikalais.

Tie faktai kalba, kad VLIKo pirminkas nė noro neturės vikinis reikalus energingai tvarkyti.

Tokia jau VLIKo pirminko mada: atsirado kokie svarbesni reikalai — jis serga. Yra proga asmeniniais kontaktais užkliuvusių reikalus pravedinti — jis išvyksta atostogauti. Kažin ar tokie "geri" papročiai, praktikuojami jau visą dešimtmetį, daug patarnauja pasiimtų pareigų tvarkingam atlikimui?

Vokietijos lietuviai skundžiasi, kad jį jų prašymus, patalkinti įkuriant lietuviškas židinius, ne daug kas atsiliepia. O tie židiniai — lietuviškos skaityklės, kur būtų lietuviškos knygos ir lietuviški laikraščiai.

Anksčiau, keliais atvejais panašios tautos jį mus kreipėsi Stuttgarto lietuviai. Dabar, jau antrą kartą, kreipiasi Muencheno lietuviai. Ir skundžiasi, kad anksčiau Muenchene gyveno tiek daug lietuvių, iš kurių dabar, padėti savo vargo broliams, atsiliepė tik keli.

Vokietijos lietuvių padėtis nepavydėtina. Bet jų ryžtas sukurti lietuviškas sales ir jų įsikibus patiemis išlikti ir vaikams išlaikyti lietuviškus, pasigerėti. O iš mūsų pusės laiku neatsiliepimas — yra tikras nerangumas ar tautinės pareigos užmiršimas.

Šių eilučių rašytojui įvairiais reikalais dažnai tekėjo būti Muenchene. Kiek ten daug buvo lietuvių. Ir kiek daug iš jų dabar, čia mūsų kolonijose, jau turi namus, automobilius, ar tų

vengdami, gražias sąskaitas bankuose.

Atsiskirkim su keliais doleriais, nusiųskime jiems naujais knygų, užsakykim laikraščių. Jie laukia, o mūsų pareiga padėti.

Buvęs muenchenietis, nevenk perskaityti šiam puslapy žinutės iš Vokietijos.

Maskvos šauklys L. Jonikas "Vilnyje" teikėsi parašyti: "Balys Gaidžiūnas (dipukas) redaguoja smetinininkų "Dirvą" (iš J. J. Bačiūno malonės).

Jei ne Gaidžiūnas, būtume nežinoję, kad Genevoje įvyko ne Keturių Didžiųjų konferencija, o "turgus".

Girdi, Genevoje susirinkę diplomatai "prekiavo mūsų pavergtųjų, sąskaiton".

Taip, Gaidžiūnas buvo pavergtas smetinizmo, o dabar "Dirvos" savininko".

L. Jonikas, pratęs bučiuoti Maskvos batą ir parsiduoti, mano, kad ir kiti turi taip daryti. Tikra užuojauta ir pasigailėjimas visiems Maskvos tarnams ir tarnaitėms!

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Prospect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7368
Dr. S. Biežs
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadienį, ir sekmadienį, ofisas uždarytas.
Šeštadienį, tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
4455 S. California Ave.
Chicago 32, Ill.

Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus.
Šaukite — YA. 7-7381
Pirmia: vakarais 6 iki 9, šeštadienį, 10 ryto iki 4, trečiadienį, ir sekmadienį, tik susitarus.

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203
Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, 10 ryto — 1 p. p. trečiadienį, 12-4 p. p. šeštadienį.

August 6th
RUSS MORGAN
and his Orchestra

CEDAR POINT

ON-LAKE-ERIE

NOW GREATER THAN EVER! Recreation for the entire family... swimming, fishing, boating, moonlight cruises, tennis, picnics. Free movies, dancing, and spectaculars. New Midway attractions. Good restaurants, bars, popular prices. Children's playroom, sitter service. Sunday services for all faiths.

Family Accommodations

HOTEL BREAKERS

Cleveland, SU 1-7270

AMPLE PARKING

U.S. Highway 6, six miles east of Sandusky

Passenger Ferry Service from Sandusky

FINEST BATHING BEACH IN THE WORLD!

KAS ir KUR

• Pasiuntinybės patarėjas Dr. A. Gerutis nuo š. m. liepos 15 iki 24 d. išbuvo Ženevoje, kur sekė keturių didžiųjų konferencijos darbus.

• Ženevoje konferencijos metu buvo atvykęs Oskaras Hildebrandas, Lietuvos vokiečiai, žinomas žurnalistas, nuolat dabar gyvenęs Hamburge. Jis kaip rytų Europos specialistas dirba vokiečių spaudos agentūroje (DPA) ir nuolat siunčiamas į tarptautines konferencijas, kuriose svarstomi rytų klausimai.

IS VOKIETIJOS

PADEKA IR PRIMINIMAS...

Kadaise Muenchene gyveno daug lietuvių. Dauguma jų iš-emigravo, ir šandien Muenchene liko tik keli šimtai emigracinių įstaigų atsijotų lietuvių. Jų jų vardu mes kreipėmės š. m. birželio mėn. per spaudą į tuos, kurie prieš emigraciją gyveno Muenchene, prašydami Jūs pinigines aukas lietuviškai bibliotekai Muenchene įsteigti. Muencheno lietuviai yra per biedni, kad galėtų nusipirkti naujai pasirodiančias lietuviškas knygas.

Bet ar daug atsiliepė į mūsų prašymą padėti? Deja, tik keletas. Ir tai tie, kurie Muenchene galbūt nėra gyvenę. J. Karys, ir V. Alantas atsiuntė Muencheno Valdybai savo vekalų. P. Gučas ir J. Skersys — pinigų ir keletą gražių knygų bei glėbį laikraščių. Mes jiems tariame nuoširdų acil!

Bet ar nebėra daugiau, kurie atjautų Vokietijoje pasilikusius lietuvių ir norėtų jiems pagalbą kultūrinėje plotmėje? Ne, mes tikime, kad dar yra ir daugiau tautiečių, kurie mums šiame konkrečiame reikale būtų pasirodę padėti. Mes todėl dar kartą kreipiamės į Muenchene gyvenusius lietuvių, prašydami padėti įsigyti mums lietuvišką biblioteką. Ši kartą kreipiamės mes ir į visus mielus Tautiečius, kurie yra jautrūs kultūriniam lietuvių tremtinių gyvenimui.

Padėkite mums įsteigti lietuvišką biblioteką, kurioje Muenchene pasilikę lietuviai galėtų gauti pasiskaityti lietuviškų knygų, žurnalų ir laikraščių ir tuo būdu palaikyti tautinę dviasį ir neleistų užgesti, sugrįžimo vilčiai. Siųskite mums naujų lietuviškų knygų arba pinigų (jų reikia knygoms įsigyti, Vokietijoje išleistas knygomis įsigyti)! Siųskite Valdybos išdėdintą adresą: Mrs. V. Mykolaitienė, Muenchen 54, Smaragdstr. 17/3. Iš anksto dėkojame Jums visiems, kurie išgirsite mūsų balsą, ir linkime Jums geros sėkmės toje šalyje, į kurią mes troškome, bet negalėjome išemigruoti.

Muencheno Apylinkės Valdyba

• "Eltos" liepos 18 d. informacijose rašoma, kad sovietų premjeras Bulganinas sustojo "Lietuvos respublikos viloje, kur iki Antrojo Pasaulinio karo gyveno Lietuvos atstovai prie Tautų Sąjungos. Bet tuos namus šveičiai 1945 m. perdavė sovietams". — "Eltos" informatorius taip rašydamas nieko nenusimano apie Lietuvos respublikos vilą. Deja, vila priklausė ne Lietuvai, bet Latvijai...

• Buvo skelbta, kad visuotinis Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimas įvyks rugpjūčio 24-27 dd. Siuo tačiau pranešama, kad dėl iš anksto neapmąstytų kliūčių, suvažiavimas minėtomis dienomis negalės įvykti. Naujasis suvažiavimo laikas yra rugsėjo 8-11 dd. Kaip ir pernai, suvažiavimas įvyks p. Bačiūno vasarvietėje Tabor Farm, Sodus, Mich. (prie pietvakariniam Michigane esančio Benton Harbor miestuko). Visais reikalais prašau kreiptis Santaros sekretariatui adresu: 1835 So. Canalport Ave., Chicago 16, Ill.

• Prof. Z. Ivinskis, gyvenęs Vokietijoje, šiais metais yra Baltų Mokslo Instituto vedėju Bonjone.

• Lietuvos Pasiuntinybės Paryžiuje leidžia prancūzų klaba, gražiai redaguojamą biuletinį "Bulletin Lithuanien". Jis siuntinėjamas pasiuntinybės, diplomatams, visuomenininkams informuojant Lietuvos klausimais.

• Kolumbijoje pradėjo veikti lietuviška radio valandėlė. Ją tvarko kun. M. Tamošiūnas. Transliuojama iš Madelino valstybinės radio stoties.

• Eilė komunistuojančių lietuvių iš Urugvajaus, kurie yra padarę Urugvajuje įvairiausių nusikaltimų, grįžti į pavergtą Lietuvą. Minimos tokios pavardės: Rasikas, Lekavičius, Lapinskas ir kt.

• Chicagoje mirė ir ten palaidotas Dr. Antanas Garmus, plačiai pasireikšęs Lietuvos gyvenime politinis veikėjas.

DETROIT

LIETUVIŲ NAMAS DETROITE

Detroitiečiai, suprasdami ir įvertindami Lietuvių Namų vaidmenį, pasiryžo juos įsigyti. Darbas didelis ir reikšmingas. Reikalauja nemaža laiko ir darbo. Šio kilnaus tikslo įgyvendinimas daugiau ar mažiau susijęs ir su mūsų tautiniu sąmoningumu bei pareigingumu.

Visą laiką būdami kitų įnamiais, vargu pajėgtume padaryti ką nors didesnio ir gražesnio. Pinigai, kuriuos mokame kita tautai už nuomą, turint mūsų savus namus, liktų lietuviškiems reikalams. Lietuvių Namai, kuriuose koncentruotųsi lietuviškas gyvenimas, nemaža gelbėtų

palaikyti ir ugdyti tautinę dviasį, kuri glaudžiai siejasi su tautos gyvybe. Dėl to netikima, kad atsirastų pavienių asmenų, ar organizacijų, kurios moraliniai ir materialiniai neprisdėtų prie įgyvendinimo mums visiems brangaus ir daugiaureikšmio siekimo. Kuo skaitlingiau ir aktyviau dalyvausime, tuo greičiau pasiryžimą realizuosime. O turėdami geresnes sąlygas, daugiau nuveiksime švietimo ir auklėjimo srityje, augščiau pakopsime kultūrinėje ir organizacinėje veikloje. Liksime tautiniai gajiesni ir svetimai įtakai atsparesni.

Mano supratimu, netikslu Lietuvių Namų įsigijime būti dvi-lypiams — senieji ir naujieji ateiviai. Lietuvai visi jos vaikai yra mieli ir brangūs. Nesvarbu, vėliau ar anksčiau palikome tėvų žemę. Žinoma, išskyrus tuos, kurie dirba pragalštingą darbą — raudonieji. Dėl to bendruose reikaluose ir negalima daryti skirtymosi. Kiekvienas palaikome ir remiame tautinius bei kultūrinius reikalus pagal susipratimą ir materialinius išteklius. Visa to priekaišyje — pareiga savo tautai.

Detroitiečiai yra daugiau kaip 20,000 lietuvių. Pagal tai neturėtų būti sunku Lietuvių Namus įsigyti. Dviejų mėnesių daviniai rodo, kad jau pasižadėjusių pirkėjų akcijos suma siekia \$20,000. Dėkime pastangas, kad surinktume visą reikiamą sumą. Tai priklauso nuo mūsų pačių norų ir geros valios.

Laikraščiuose, skatindami pirkėjų namų akcijas, venkime grasinimų bei bauginimų. Be to, žinokime, kad namų įsigijimo akcijos pirkimas nėra vienintelis pagrindinis lietuviškumo raktas. Pagalvokime, kas įvyktų, jeigu pradėtume lietuviškumą saikuoti pagal užsiprenumeravimą Lietuvių Enciklopedijos, priklausymą Balfui, pagal Lietuvių Vardyną, kur, dalis asmenų, norintieji būti žinomesnieji lietuviai, būdami mažamoksčiai, prirašė, kad esą baigę visokias mokyklas ar universitetus.

Venkime lietuvių skirstymo. Taip elgdami, galime daugiau pakenkti, negu pagelbėti namų įsigijimui.

Vladas Pauža

VASARIO 16 GIMNAZIJOS 44 BŪRELIO REMIMAS

Būrelis turi 20 narių-rėmėjų. Kiekvienas būrelio narys moka kiekvieną mėnesį po vieną dol. ir išlaiko vieną gimnazijos mokinį, būtent, Juozą Simokaitį, kilusį nuo Raseinių.

Metų bėgyje minėto mokinio išlaikymui būrelio kason įmokėjo: Braženas A. \$13.50, Červynas A. \$12.00, Grūnovas L. \$12.50, Gobiėnė \$13.50, Heimingienė \$13.50, Heimingas \$13.50, Kirtiklis J. \$6.50, Kvedaras A. \$7.00, Lekas J. \$14.30, Mozūras M. \$12.50 (senas amerikonas), Mitkus J. \$13.50, Meškauskas J. \$13.80, Ruseckas V. \$12.80, Stašaitienė A. \$3.00, Stašienė G. \$13.50, Stašys J. \$13.50, Šepėtyš J. \$16.50 (iš kurių \$3.00 gimnazijos rūmų įprikimui), Tamulionis R. \$13.50, Ūdryns N. \$12.80, Ūdryns A. \$12.80, Varienė K. \$13.50 ir Varis P. \$13.50. Viso \$272.00.

Iš šios sumos: buvo pasiūsta Vasario 16 gimnazijai per Balfą Centrą \$222.00, gimnazijai betarpiu \$18.00, P.L.B. Vokietijos Lietuvių Krašot Valdybai gimnazijos rūmų įprikimui \$3.00 (paukoti p. Šepėtyš J.), Simokaitienei O. — mokinio motinai Kalėdų šventoms pašalpai \$10.00, mokiniiui J. Simokaičiui skautų stovyklos išlaidoms apsimokėti \$13.00 ir išleista pinigų perlaidoms ir pašto išlaidoms \$6.00. Viso \$272.00.

Mokinio Simokaičio išlaikymui pinigai buvo siunčiami punktučiai, kiekvieno mėnesio apie 20-tą dieną, nežūrint, ar iš narių gauti pinigai ar ne.

J. Mitkus, Būrelio vedėjas

ŠIAM LAIKRAŠTYJ BUS PASKELBTA

DATA ATIDARYMO
THE NEW PEACOCK CLEANERS,
DRIVE IN
PRIE MILES AVE. IR WARRENSVILLE
CENTER GATVIŲ KAMPO

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos skaitymas		Milžino paunksmė	
V. Minkūnas	2.00	Balys Sruoga	2.50
Anoj pusėj ežero		Mėnuo vad. medaus	
P. Andriūšis	1.50	N. Mazalaitė	2.50
Aukso kirvis		Naktys Karališkuose	
Juozas Svaistas	2.50	L. Dovydenas	2.00
Apie laiką ir žmones		Ora pro nobis	
J. Aistis	2.50	J. Gliuda	4.00
Andra Zemačiūso		Orfėjaus medis	
Vl. Andriukaitis	2.20	A. Nyka-Niliūnas	3.00
Atlaidų pavėsy		Pažemintieji ir nuskriaustieji	
P. Abelkis	4.00	F. M. Dostojevskis	2.50
Aukso ruduo		Populiar Lithuanian Recipes	
M. Vaitkus	1.25	J. J. Daužvardienė	2.00
Būdas Senovės Lietuvių...		Po Tėvynės dangum	
Sim. Daukantas	4.00	Žodžiai vytės Nemunėlio.	2.00
Būkite sveiki		Pragaro pošvaistės	
Dr. S. Biežis	2.00	V. Alantas	3.50
Baltasis Vilkas		Pirmas rūpestis	
K. Binkis	1.00	Jurgis Jankus	2.00
Balutis		Pietų vėjelis	
J. J. Bačiūno leidinys	1.50	Vytė Nemunėlis	1.00
Buriavimas ir jūrininkystė		Paklydę paukščiai I	
B. Stundžia	2.00	Jurgis Jankus	2.20
Cezaris		Paklydę paukščiai II	
Mirko Jelusič	2.00	Jurgis Jankus	2.50
Didžioji Virėja		Pietų kryžiaus padangėje	
V. Varnienė	6.00	Sudarė Gaučys	4.50
Didžioji kryžkelė		Paskutinis Prūsų sukilėlis	
B. Brazdionis	2.00	M. Springborn	2.00
Duktė		Petras Širvokas	
Alė Rūta	2.40	Juozas Svaistas	2.70
Daiktai ir nuorūkos		Po raganos kirviu	
Leonardas Žitkevičius	1.00	Jurgis Jankus	1.50
Don Kamilius mažasis pasaulis		Pabūčiavimas	
Guarechi	2.50	J. Grušas	1.50
Didžiosios atgailos		Rytų pasakos	
R. Spalis	3.50	V. Krėvė	3.00
Doleris iš Pittsburgho		Raudoni batukai	
Stepas Zobarskas	0.80	Jurgis Savickis	1.50
Eldorado		Sudie, pone Čipse	
J. Svaistas	1.50	James Hilton	0.75
Gyvačių lizdas		Strėlė danguje	
Francois Mauriac	2.60	Henrikas Radauskas	2.00
Gimdytoja		Saulės Takas	
Francois Mauriac	1.75	Nelė Mazalaitė	3.50
Gabijs, literatūros metraštis		Šilkai ir vilkai	
	6.50	Runcė Dandierinis	1.00
Gintariniai vartai		Senųjų lietuviškų knygų istorija	
N. Mazalaitė	2.00	V. Biržiška, kiet. virš.	3.00
Gyvuoli ūkis		papr. virš.	2.00
George Orwell	1.00	Saulutė debesėliuos	
Giesmė apie Gedimą		L. Žitkevičius	1.50
B. Sruoga ir V. Petravičius	2.00	Sventieji akmenys	
Jaunai inteligentei		Faustas Kietava	2.00
V. Andriukaitis	1.25	Sventoji Lietuva	
Kryžkelės		Jurgis Savickis	3.00
A. Vienuolis	3.50	Teresė Neumanaitė	
Kaimynai		J. Burkus	3.00
J. Paukštėlis	2.50	Tipelis	
Kaip jie mus sušaudė		Trumpa diena	
J. Petraitis	1.80	Alė Rūta	4.00
Kuprelis		Pulgis Andriūšis (įrišta)	3.00
Ignas Šeinius	2.00	Tomas Nipernadis	
Kelias ir kryžkelės		August Gailit	2.50
Putinas	2.50	Tarp pelių ir vyrų	
Kon-Ti, Thi		John Steinback	1.25
Thor Heyerdahl	3.75	Užgesęs sniegas	
Kaimiečiai		Aloyzas Baronas	2.50
V. S. Rymont I-II-III-IV	po 3.00	Ugnies pardavėjas	
I ir II dalis	po 3.50	Balys Rukša	1.00
III ir IV dalis	po 3.50	Uždraustas stebukas	
Kudirkos raštai		Stasius Būdas	2.60
	5.00	Užuovėja	
Loreta		M. Katiliškis	3.50
Stasius Būdas	1.80	Vanagaitis	
Kregždutė I		monografija	2.00
A. Rimkūnas	1.50	Valerijono lašai	
Kregždutė II		Dr. S. Aliūnas	1.00
A. Rimkūnas	2.75	Vilnius Lietuvos gyvenime	
Kiškučio vardinės		Dr. A. Šapoka	1.50
Stasys Dziugas	1.50	Velykų pasakos	
Lietuvos Istorija		N. Butkienė	1.00
Sruogienė	3.00	Vyturėliai Laukuose	
Lietuvos pinigai		Vikt. Simaitis	0.75
Juozas K. Karys	5.00	Tryliai nelaimių	
Lietuva		R. Spalis	1.25
A. Bendorius	2.75	Valkų knygelė	
Laiškai žmonėms		M. Valančius	1.80
G. Papini	2.00	Varpai skamba	
Moters širdis		Stasius Būdas	2.50
Guy de Maupassant	2.60	Žemaičių krikštai	
Lyrikos kraitis		P. Abelkis	2.50
Medžio raiziniai		Žemaitis nepražus	
Ign. Končius	5.00	Balys Sruoga	3.00
Mikuckis	2.50		

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigus siųskite: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio

Nuostabūs skaičiai

V. RASTENIS

Prie KNYGŲ LENTYNOS, lietuvių bibliografijos biuletenio, yra pridėtas lapelis, kuriame sakoma:

"Pereitais metais turėjome 80 prenumeratorių JAV ir kitose šalyse. Šiemet iki birželio 12 d. užsiprenumeravo KNYGŲ LENTYNĄ 59 (43 — Amerikoje, 12 — Europoje, 2 — Australijoje, 1 — Azijoje). Padėkite surasti dar bent vieną prenumeratorių 1955 m. Mes turime bent kiek atsilginti Vlikui už jo paramą bibliografijai. Nemaža siūnciama nemokamai: savo spaudai, leidykloms (mainais už jų leidinius), savo ir kitauteiū mokslo įstaigoms, daugiausia stambioms bibliotekoms. Naudinga užprenumeruoti KL toms viešosioms bibliotekoms, kurios turi lietuviškų knygų. Kitos bibliotekos pačios kreipiasi pas mus. Dėkojame iš anksto už pagalbą. Laukia KNYGŲ LENTYNA ir kultūrininkai kraštuose, kurie varžo valiutos išvežimą".

Ar ne nuostabus skaičius: 58 lietuvių tesidomi lietuviška bibliografija! Net mažiau, kaip rašytojų! Mažiau, kaip knygų leidėjų ir knygomis prekiautojų!

Žinoma, bibliografijos biuletenis ne visiems reikalingas, bet... argi tik 58-iems? Ir tai dar klausimas, ar tie 58 visi lietuvių. Atsiminkim, kad ir už tą patį mūsų knygos istoriją tokį svarbų dokumentą turime būti dėkingi ne lietuviui, o Lietuvos gudiui, M. Rožancovui, kuris atkakliai neša mūsų bibliografijos vedimo našta sunkiausiais laikais, dabar bent Vliko kiek finansiskai padedamas, o prieš kiek laiko nešė net ir visai nepadedamas.

Maža to. Redaktorius rašo (jau pačiame biuletenyje, kronikoje):

"Mėginau įtikinti visus leidėjus tikslaus (leidinių) aprašymo svarbumu, gauti raštiškus pasižadėjimus dėl "privalomojo egzemplioriaus". Atrodo, kad nepavyko, nes nesulaukiau nei atsakymų, nei leidinių" (m. pabr.).

Vadinasi, net ir knygų leidėjai nesidomi tuo jiems patiems tiesiogiai svarbiu moksliniu-kultūriniu darbu.

Visa tai rodo gilaus apsnūdimo įsigalėjimą net tuose mūsų sluogsnuose, kuriuos dar laikome tebedalyvaujanciais kultūrinėje veikloje ir kurie kartais net labai garsiai pakalba apie tuos dalykus.

Žinoma, čia gal ir tos mūsų KNYGŲ LENTYNOS begalinis kulkamas kiek kaltas: daugelis nei nežino, kad toks dalykas yra. Jei enciklopedija, nepalyginti brangiau atsieinas leidinys, turi

bene daugiau kaip porą tūkstančių emėjų, tai jų tarpe, rodos, turėtų būti bent jau dešimtadalis tokių, kuriems ir KNYGŲ LENTYNA būtų reikalinga. O ji juk kaštuoja tik pusantro dolerio per metus... (Adresas: Lithuanian Bibliographic Service, Danville, Ill.).

* *

Bet, šalia šio nuostabaus esamo (tikro!) KNYGŲ LENTYNOS emėjų skaičiaus, toje pačioje kronikoje randame visą eilę kitų, daug nuostabesnių skaičių. Tai yra skaičiai apie eilės mūsų laikraščių išsiplatinimą, paimti iš tai statistikai skirto amerikiečių leidinio.

Nežinau, ar KNYGŲ LENTYNOS redaktorius pats tikėjo tais skaičiais (iš savo kartaus patyrimo pažindamas mūsųose esančią spaudos "troškuli"), bet sutikau vieną KL skaitytoją, kuriam tie skaičiai yra padarę labai didelį įspūdį. Ypač įspūdingas jam atrodė mūsų dviejų dienraščių išsiplatinimas (taigi ir įtakingumas), palyginus su savaitraščiais (ypač su "Dirva", kuri atrodė esant viena iš sąžiningiausių savo išsiplatinimą nurodžiusių).

Mūsų dienraščių sakosi turį vienas per 44, kitas net per 60 tūkstančių emėjų. (Sakosi, nes minėtas leidinys, iš kurio KL duomenis ima, tokius skaičius nurodo remdamasis leidėjų prisaika patvirtintais pranešimais, privalomai skelbiamais laikraščiuose kiekvienų metų spalio pradžioje). Tie skaičiai, minėtų pranešimų prasme, reiškia ne šiaip skaitytojų, per petį pas kitą pasižiūrinciujų kiekį, bet užimokėjusių prenumeratorių arba nuolatinių paskirais numeriais perkančiųjų.

60,000 — tai gražus ir labai nuostabus skaičius lietuviškam laikraščiui. Jeigu taip, tai toks laikraštis vien iš prenumeratorių pajamų turėtų (9x60,000) apie 540,000 dolerių per metus. Pridėk dar skelbimų pajamas, kukliai skaitant, po 200 dolerių numeryje (apie 300 numerių per metus) — vėl bus apie 60,000 dolerių. Taigi, tokio dienraščio metinės pajamos turėtų būti apie 600,000 dolerių. Išlaidų, skaičiuojant dosniai, sakysim, vidutiniškai po 1,000 dolerių numeriui, susidarytų apie 300,000 dolerių. Taigi turėtų būti apie 300,000 dolerių pelno per me-

tus! Ir 44,000 taip dar duotų neblogą pelną.

Bet argi mūsų laikraščiai iš tiesų tiek turi skaitytojų? Tiesa, galėtum taip pamanyti, girdėdamas žinias apie milijonines statybas. Bet tos statybos rengiamos tik to laikraščio, kuris už savo pečių turi instituciją gaunančią pajamų ne laikraščio prenumeratorių keliu. Juk 44,000 emėjų turįs dienraštis irgi galėtų geriau įsirengti, bet kai neturi šalia savęs vienuolyno, tai ir apie statybas nieko negirdėti...

Prof. Pakštas, tas didysis optimistas statistikoje, lietuvių kultūros rėmėjų Amerikoje prisiskaičiuoja (su šeimomis) šiaip taip iki 90,000. Tai iš kur gi galėtų atsirasti vien tik dienraščių emėjų daugiau kaip 100,000, jei net skaitytumėm, kad mūsų tarpe nėra suaugusio asmens (!), kuris neprenumeruotų bent vieno ar dviejų dienraščių?

Ir savaitraščiai, kurie sakosi turį apie 10,000 emėjų, taip pat neturėtų pamato aimanuoti dėl spaudos ekonominių sunkumų, nes jų biudžetai (su skelbimų pajamomis) siektų iki 55,000 dolerių per metus, arba daugiau kaip po 1,000 dolerių per savaitę.

Aš žinau, kad savaitraščiui labai sunku išsiversti su 500 dolerių per savaitę, bet su 1000 jau būtų galima visai pakenčiamai laikytis ir laikraštį gerokai patobulinti.

Todėl tuose KNYGŲ LENTYNOS persispausdintuose skaičiuose apie lietuviškų laikraščių išsiplatinimą galai su galais nesusieina. Jeigu tie skaičiai teisingi, tai turėtumėm džiugauti, kad spauda, bent jau jos dalis, žydėte žydi, yra "geras biznesis", kuriam ne tik nereikia pašalinės paramos, bet kuris pats galėtų kaiką paremti (bent jau KNYGŲ LENTYNAI per metus pusantro dolerio užsimokėti...).

Tačiau daugiau yra pagrindo tikėti laikraščių leidėjų nuolat girdimiems aimanavimams apie spaudos vargus, nes jie, sprendžiant iš visų aplinkybių, labai panašūs į teisybę. Juk, jei 100,000 lietuvių vien dienraščius prenumeruotų, tai ir kiekviena bent kiek vertesnė lietuviška knyga turėtų susilaukti nors dešimtą to skaičiaus dalį, tai yra, nors 10,000 pirkėjų. O iš tikrųjų, knygų leidėjai kiekvieną kartą rimtai galvoja, ar išdrįsti spausdinti knygos daugiau kaip 1000 egzempliorių, ar susilaikyti...

Taigi, žiūrint į tuos KNYGŲ LENTYNOJE perspausdintus skaičius, kyla klausimas: ar tie skaičiai yra informacija, ar jo-

Pažintys su Azija

(Atkelta iš 1 psl.)

dai — Che-Do, pavardė — OH), korėjietis, advokatas, buvęs karo metu Seulo, Korėjos sostinės, prokuroras, dabar vienas iš artimų Korėjos prezidento bendradarbių. Atrodo jaunas, labai švelnaus būdo, bet pats sakosi buvęs "kietas" prokuroras. Kadangi angliškai susikalba lengvai, buvo atskivietęs Heidelbergo studijuojantį savo tautiečių Kah Kvung CHO, puikiai kalbantį angliškai ir vokiškai, kuris buvo pirmajam vertėju tais atvejais, kai susidarydavo keblumų susikalbėti.

Arčiau teko susipažinti su dviem pakistaniečiais, Feroze NANA ir Enyatur RAHMAN, vienas teisėjas, kitas buvęs teisėjas, dabar advokatas.

Vieną vakarienę stalo penketuvė buvau tarp keturių arabų: Jamal Nasiv, advokatas, Jordano pasiuntinybės patarėjas Londono; Saadi Bississo, Syrijos apeliacinio teismo teisėjas ir mažamečių skyriaus pirmininkas; Knalil Ahmed Izzet, advokatas iš Irako; Zaki Hashem, advokatas iš Egipto, buvęs Egipto delegacijos Jungtinėse Tautose patarėjas. Visi jauni vyrai, kiti labai linksmi ir linkę juokauti, užtat egiptietis labai rimtai nusiteikęs ir daugiau negu kas kitas linkęs klausinėti, patirti, kaip kur kas dedasi.

Labai įdomi asmenybė — Seni Pramoj, Thailando (Siamio) advokatas, buvęs apeliacinio rūmų teisėjas, teisingumo ministeris

kios vertės neturįs burbulas? Juose kaip kur tiesiog atrodo, lyg būtų per klaidą nulis nepamatuotai prilipęs... Kitur — lyg iš prenumeratorių gautų dolerių skaičiaus būtų įsirioglinęs vietoj pačių prenumeratorių skaičiaus...

Suprantama, kad leidėjai stengiasi nurodyti įspūdingesį laikraščio emėjų skaičių net dviem sumetimais: ir laikraščio įtakingumą pabrėžti, ir skelbimų davėjus palankiai nuteikti. Švelniai tariant, tai "tik politinis ir komercinis meneveras"...

Bet, nei spaudos padėtį vertinant, nei jos istorijai medžiagą renkant šiais skaičiais naudotis nepatartina. Jie per daug nuostabūs.

Red. pastaba: Redakcijos turimomis patikimomis žiniomis minėtų laikraščių prenumeratorių skaičiai nesąžiningai padidinti 5-6 kartus.

ir ministeris pirmininkas, o tarp kita ko, apie 1942 metus buvęs savo krašto pasiuntinys Washingtono. Vos tik paminėjau, kad aš lietuvis, tuojau apsidžiaugė, kad mes tikriausiai turį bendrą pažįstamą, būtent, min. P. Žadeikį, su kuriuo jis buvęs Washingtono labai draugiškuose santykiuose. Žinoma, ta proga drauge parašėm atviruką min. Žadeikiui.

Labai sunku spręsti iš pažiūros tų rytičių amžių. Daugelis atrodo labai jauni. Štai, tas p. Pramoj ir iš išvaizdos atrodo dar apyjaunis vyrukas, o jau jo energija, kalbos gyvumas (ir aštrumas, ypač, kai liečiami komunistai!) tikrai lyg vos į gyvenimą besiveržiančio jaunuolio. O kai pasižiūri, kuo jis jau buvęs, tai tada žiūri į žmogų ir galvoji: kada gi tu visa tai suspėjai...

Rūpėjo kaip nors sueiti su indais. Jie beveik visi tame pačiame viešbutyje gyveno, bet vis atskirai, nuošaliai laikėsi, daugiausiai tik tarp savęs kalbėdamiesi. Jų tarpe dažniau buvo vienas pakistaniečių, bet kiti pakistaniečiai, atrodė, irgi rezervuoti į indus žiūri.

Pagalčiau, vienos iškilmingos vakarienės metu, jau į savaitės pabaigą, pastebėjau indus ir tą pakistaniečių besėdancius prie vieno stalo, o pora vietų dar ne-

užimtų. Prieinu ir sakau: — Na, vieną kartą dera man jūsų draugėje pavakarieniauti: juk mes, lietuviai, esam gi jūsų, indų, artimiausi giminės Europoj!

Jie tą mintį šį kartą mieliai priėmė, į likusią vietą dar prisiūngė buvęs čekų ambasadorius St. Ossuski (pažįstamas jau iš New Yorko) ir sudarėm tam vakarui kompaniją. Indai buvo: Natwarlal H. Bhaghawati ir Vivian Bose, abu teisėjai Indijos Augščiausiame Teisme, New Delhi; Purshottam Trikamdas, buvęs Mahatma Gandhi asmens sekretorius, buvęs Indijos delegacijos Jungtinėse Tautose, dabar advokatas prie Indijos Augščiausiojo Teismo (tas pats, kuris tą dieną buvo iškėles Pietų Afrikos klausimą). Pakistaniečių buvo Hatim B. Tyabji, advokatas iš Karachi.

Lietuvių - indų "giminystė" (per sanskritą) indams, pasirodo, ne naujiena. Jie tą kalbinę giminystę žino, bent yra apie tai girdėję, tad ir lietuvių vardas jiems žinomas. Po vieno kito anekdoto, po užsiminimo, kaip atrodė bolševikų kalėjimuose, Trikamdas, šiaip jau atrodęs "plačiųjų vandenų žuvis", emė domėtis Lietuvos padėtim smulkiau ir klausinėti. Būdingiausias klausimas — kaip gi su tomis deportacijomis? Ar tai teisybė? Jei teisybė, tai kokių mastų? Ar Lietuvoj dar liko lietuvių?

Čia tai ir yra dalykai, kur su besidominčiais tenka kalbėti rū-

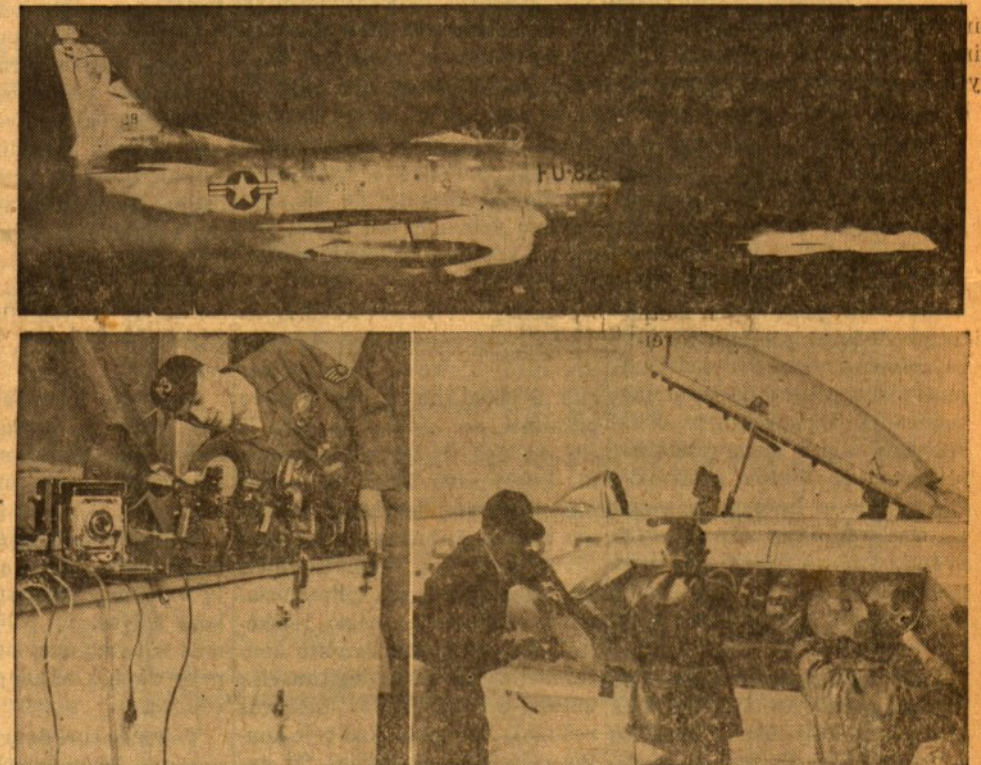
pestingai: vengiant bendrybių ir dar labiau vengiant šališkais atrodančių išpūtimų. Taip ir jauti, kad per daug dramatiškai pasakojimai jau daug kur yra sudarę labai nepageidaujamą įspūdį: arba jais netiki, arba iki tiek patiki, jog daro išvadą, kad jau baigta su Lietuva...

Kokia nauda iš tų pažinčių, kurios čia toli ne visos paminėtos?

Aišku, gali būti tik vienkartinis pasimatymas, kuris gali būti ir užmirštas. Bet gali būti ir kitaip. Tai pamatas, ant kurio galima statyti nuolatinis, pastovius ryšius.

Mūsų uždavinys ir buvo kodaugiau tokių pažinčių užmegzti ir jas paskui palaikyti. Taigi, mūsų reikšmės kongrese buvo daugiausia ne posėdžiuose, o jų protarpuose. Ir jis nepasibaigė kongresui pasibaigus.

Išidėmėk
DIRVOS
adresa —
1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio

General Electric atšventė 25 metų sukaktį kaip buvo išrasta fotografavimo lemputė. Ta proga buvo išleista \$1000 vienai nuotraukai padaryti. Viršuj — pirmoji sprausminio lėktuvo nuotrauka, padaryta naktį iš lėktuvo, skrendančio 350 mylių greičiu ir šaunant raketą. Kairėj — seržantas Donald R. Bower paruošia raketą Dešinėj — naktinis apšvietimas įdėdamas į lėktuvą.

Legionierius Glabrijus

MIRKO JELUSIČ

Iš Terros leidžiamo romano "Cezaris"

Legionai ne skuba, jie lekia! Pro begalinius miškus, pro sriauas upes, pro pelkes ir balas prasiskina papaukusiu greitumu kelia, su priekyje paskendusiomis akimis, su širdimis nuskrūdusiomis daug toliau už juos pačius.

Tik du iš aštuonių: Labijenas atsiliko nuo žygio, jis tartum grandine prikaltas saugus šuo, rodo geležinius dantis treverų vilkams, kurie kraugerigai ir klasingai supa jo stovyklą, — kiti penki yra per toli, kad galėtų būti laiku pašauti.

Tik du iš aštuonių — bet jų krūtinėse drąsos ir kovos noro už visus kitus. Vingiuoti Galijos keliai slysta po jų kojomis, nuo kieto jų žygio žingsnių toli aidi visas kraštas. Dūmų stulpai dieną, liepsnų stulpai naktį skelbia toli, toli: Roma ateina bausti ir keršyti!

Galas pasiuntinys, atnešęs Cezariui Cicerono pagalbos prašymą, ant geriausio Cezario arklio nujojo priekin. Vėl turi jis savo ietį, vėl apie jį apvyniotas raštas. Jis graikiškai parašytas, kad, patekęs priešiui į rankas, nieko neišduotų, bet turinys romėniškas, cezariškias: "Ištverti! Ateinu!"

Daugiau kaip pusę kelio per dvi dienas padarė mažutė armija — septyni tūkstančiai vyrų, keturi šimtai raitelių. Nors virpančios kojos beveik kad atsikako klausyti, kariai murmėdami pasiduoda karininkų įsakymui sustoti vakariniam poilsiui: jei jų valdžia būtų, eitų jie visą naktį ir visą dieną ir vėl visą naktį, kad tik pagaliau atsidurtų pas savo draugus ir galėtų keršyti.

Antros dienos vakare stovykla padaroma miške ant kalvos. Stiprūs būriai išeina, išsisklaido malkų rinkti: nes Galijos naktys šaltos. Visos kalbos sukasi apie vieną: kada pagaliau mes nuvyksim?

Du, trys vyrai prisitartino prie tankmės, kalbasi, lenkiasi šakų rinkti. Vienas mano ngirdės šlamėjimą, paduoda ženklą kitam klausytis. Vėl šlamėjimas.

— Kas čia?

Jokio atsakymo, bet iš tankmės pamažu išnyra būtybė, vos tematoma saulėlydyje.

— Stok! Rankas aukštyn!

Kurtus garsas, tartum sausa rauda ir kartu bausis juokas — būtybė stovi nejudėdama. Šaukikas pripuola artyn, su pasišaukusiais plaukais ir klykiančiu bausis rik-

mu atšoka atgal: prieš jį legionierius, be ginklų, sudrįskusiais villoniais marškiniais, kiša jam rankas; tik rankas: saujos nukirstos, galai kruvinais skudurais apvynioti. Dabar ir jo veidas aiškiai matomas, baisiai sustingęs, negyvas veidas... vietoje akių du kruvini šašai, sudžiūvusio kraujo čiurkšliai pilkuose, įdubusiuose skruostuose.

— Kas tu? — pagaliau išspaudžia šaukikas.

— Titas Vigilijus Glabrijus, — atsako būtybė kurčiu balsu. — Keturioliktas legionas, antroji kohorta, trečiasis manipelis, pirmoji centūrija.

— Iš kur tu eini, žmogau?

— Iš Adnatukos. Visi kiti žuvo. Aš pats mačiau — mačiau. — Raudodamas spaudžia apkapotas rankas į tuščias akis.

Kiti pasibaisėdami žvelgia į vienas kitą. Paskum prieina jie prie sužaloto.

— Eik su mumis, — taria vienas. — Mes visai netoli: Cezaris eina.

— Pagaliau! — murma legionierius, susmunka kaip tuščias maišas, tartum būtų smūgiu į galvą nutrenktas.

Tik Cezario palapinėje jis atsigaua. Karo vadas, per kurio skruostus nepaliaunamai ašaros bėga, pats savo rankomis apmazgo jį, apvilko, paguldė į savo lovą, pavalgdydino ir pagirdė. Glabrijus tiek atsigavo, kad vėl gali kalbėti.

Jis nedejuoja, jis nesiblaško, jis nekau-

kia, nekeikia, necypia. Bet baisiau už visa tai yra akmeninis ramumas jo veide, akmeninis ramumas, kurio pilni jo žodžiai. Tyliai, be balso ir, vis dėlto, paskutinėje mirštamios tylos palapinėje girdimai, atsako į visus klausimus. Jis pasakoja savo išgyvenimus, pasakoja paprastais, nepuošniais žodžiais; tačiau visiems čia esantiems atrodo, tartum jie patys ten būtų buvę, tartum ta kruvina tragedija jų akyse įvyko.

— — — — —

Alarmas! Alarmas! skrenda trimto garas per stovyklą. Kariai, rengę sau vakarienę, pameta malkas, indus, javų maišus ir bėga į barakus. Už kelių akimojų pirmieji vėl išbėga su užmautu šalmu, su užmesta kirasu, su kardu kablyje ant kaklo arba tarp dantų, su skydu ir ietim rankose, ir pleška į vietą.

Ten jau stovi centūronai, dar neapsišarvavę, tik su tirsu ir pliku kardu, ir siunčia atvykstančius prie volų, kur jie kitų puskarininkių priimami ir paskirstomi.

Nė minutės ne pei anksti: dar volai skystai apstatyti, o jau lekia pirmosios akmenų, strėlių ir iečių salvės į stovyklą dar per aukštai nutaikytos ir nepadarydamos rimtos žalos.

Stovyklos komendantas Sabinas stovi aikštės viduryje su raudona galva ir trečią kartą liepia uždusiam arklīninkui atpasakoti fantastingą istoriją apie galų užpuolimą,

kurs taip staiga atsitiko, kad iš buvusių už stovyklos žmonių nė dešimt jų nebegrižo. Jis būtų mieliai linkęs priimti tą pasakojimą už baimės sujudintą fantaziją, jei ne gerai žinomas anapus volų kurčias kaukimas jam ką kita sakytų. Jis bejėgiškai žvelgia į Kotą, kurs stovi šalia jo ir rungiasi su nepasiduodančiu mazgu, pusiau klausydamas, diriguodamas prabėganties centūronams ir kariais ir protarpiais paleisdamas savo sultingiausius keiksmus.

Artimos salvės ir visai artimas kaukimas pasako, kad puolimas visu smarkumu prasidėjo. Šanų pinučiai braška ir sprogsta nuo pataikančių šovinių, čia vienur, čia kitur aižėja šaunamosios priedangos, už jų pasislėpę šauliai, skubiai deda strėles vieną už kitos į lanką, suka švino gabalus svaiduoklėse, legionieriai, brangiąją ietį vis dar saugodami, renka netoliese nukritusius akmenis ir svaidda jas atgal į puolikus. Čia vienas, čia kitas išmeta rankas aukštyn ir ritasi nuo volo, apleidžia savo vietą sužeistas, ir ranka mėgindamas sulaikyti bėgantį kraują, jį tuoju pavaduoja draugas.

Kota užšoka volą ir žvalgosi, eidamas pasilenkęs išilgai brustvero, pro šaunamasias vietas į puolikus. Reikalai geri, ir jei kariai nepames galvos, tuo tarpu negali būti kalbos apie rimtą pavojų. Galams dar niekur nepasisekė prieiti prie volo, o šaulių šoviniai baisiai šluoja puolančiuosius; ištisomis eilėmis

Kiti rašo...

MAŽOSIOS LIETUVOS LIETUVIŲ REIKALAI

"Keleivyje", Mažosios Lietuvos lietuvių laikraštį, išėjusiam liepos mėn., atspausťas V. Pitkunigio, Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio vardu rašinys, kuris išryškina daug kam įdomią pažiūrą į dabartinius kai kurių mažalietuvių vadų ėjimus. Tas rašinys yra atsakymas į rašinį "Maž. Lietuvos Taryba — Vyriausioji Maž. Lietuvos Rezistencinė Organizacija". Rašinys buvo atspausťas tame pat "Keleivyje", š. m. sausio mėn. Manoma, kad jį rašė vienas iš mažlietuvių asmenų, esančių prie VLIKo viršūnių.

Atsakyme sakoma:

"Maž. Lietuvos lietuviams ne tiek turėtų rūpėti klausimas, kur turėtų būti jų vadovybės būstinė (jei toks klausimas iš viso kiltų), kiek klausimas, kaip surasti tokią susiorganizavimo formą, kuri įgalintų sukurti vieną vadovybę, kalbančią visų Maž. Lietuvos lietuvių vardu, kur jie bebūtų. Šituo klausimu yra susirūpinę tiek Maž. Lietuvos Tarybos, tiek Maž. Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio žmonės, kaip autoriui pretenduojančiam būti Maž. Lietuvos lietuvių reikalų žinovu, turėtų būti žinoma. Deja, savo netikrais tvirtinimais, savo kreivais išvedžiojimais ir, ypačingai, savo netiksliais kreipimais į viešumą jis toms pastangoms tikrai nepasitarnavo.

Taip pat niekas negalvoja mažinti mūsų darbuotojų praeities nuopelnų. Tačiau, kaip mes ne manome, kad tik dėl savo veiklos nukentėjusieji Maž. Lietuvos lietuviai yra vienateliai rezistentai, taip mes ne manome, kad tikrai vienai ar kitaip nusipelnę asmenys vieni yra privilegijuoti dirbti politinį darbą ar jam vadovauti. Demokratinės organizacijos — prie kurių priklausė, priklauso ir visada priklausys Maž. Lietuvos lietuvių veiksniai — nepažįsta vieno asmens absoliutinės vadovo teisės. Vadai iki gyvos savo legitimaciją paėmę ne iš žmonių pasitikėjimo, joms yra svetimi.

Pažindami poną E. Simonaitį, mes galime tvirtinti, jis tik tiek nori vadovauti Maž. Lietuvos žmonėms, kiek jis turi jų pasitikėjimą. Jis turi tą pasitikėjimą, ir mes linkime nuoširdžiai, kad

jis jį ir palaikytų iki gyvos savo galvos. Todėl mes manome, kad autorius, darydamas savo straipsnyje išvedžiojimus daugiau būdingus vadistinei negu demokratinėi galvosenai, nekalba pono E. Simonaičio vardu, kad jis iš viso nereikia jo nusistatymo ir pažiūrų. Mūsų įsitikinimu, jis poną E. Simonaitį tik žemina ir diskredituoja lietuviškosios visuomenės akyse.

Autorius mėgina įrodyti, kad Toronto konferencija buvusi neteisėta, nes, girdi, "neteko patobėti, kad kuri nors mandatų komisija būtų patikrinusi delegatų atvežtus įgaliojimus". Todėl "tokiu neformaliu būdu sudaręs susirinkimas neturi teisės atstovauti mažlietuvių visuomenei arba kalbėti jos vardu".

Į šitą taip pat nepagrįstą priekaištą reikia atsakyti, kad Toronte įvykusioje konferencijoje nebuvo steigiama nauja organizacija, o buvo tik praplėsta jau įsteigtos organizacijos plotmė — tos pačios organizacijos, kuri 1953 m. ponui E. Simonaičiui suteikė raštiškus įgaliojimus ją atstovauti Vyriausiąjame Lietuvos Išlaisvinimo Komite. Šitos organizacijos, o ne Maž. Lietuvos Tarybos įgaliojimais pasiremami, šiandien ponas E. Simonaitis ir ponas M. Gelžinis kaip jo antrininkas kalba visų Maž. Lietuvos lietuvių vardu šitame aukščiausiame lietuviškame veiksnio tremtyje. Maž. Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis, būdamas tokiu būdu aktyviai jungtas į lietuviškųjų politinių veiksmų veiklą, yra teisėtas ir įpareigotas rūpintis ne tik savo atstovų veikla ir laikysena, bet ir Maž. Lietuvos reikalais apskritai.

Beveik visi — būtent 85% — Toronto konferencijos dalyviai yra Maž. Lietuvos Tarybos nariai. Niekad jie iš jos nebuvo pašalinti, nei vienas jų nėra iš jos išstojęs. Jų tarpe yra septyni, kurie savo laiką buvo net Maž. Lietuvos Tarybos Prezidiumo nariai. Autorius savo tvirtinimu, kad "tik Maž. Lietuvos Tarybos nariai yra pilnateisiai mūsų visuomenės balso reikėdžiai", tik sustiprina Toronto konferencijos dalyvių legitimaciją kalbėti ir rūpintis Maž. Lietuvos reikalais, juo labai, kad toje konferencijoje nuo pradžios iki galo aktyviai dalyvavo pats Maž. Lietuvos Tarybos Prezidiumo

sukniamba jie, ieško veltui priedangos plynam lauke ir matyti neteko pirmąjį smarkumą.

— Ramiai, vyrai, — nuolatos kartoja, skubėdamas pro suprakaitavusius gynėjus. — Tik ramiai! Mės jau apsidirbsime su tais bailiais!

Jis nušoka nuo volo ir bėga į aikštę, kur Sabinas vis dar tebestovi, dairydamsis susijaudinę aplink save ir duodamas daugybę įsakymų, kurių niekas neturi laiko klausytis.

— Visai gerai eina, — taria Kota ramiai, tartum būtų pratimų žiūrėjęs. — Mūsų žmonės nesidavė į ožio ragą suvaromi ir tuos puolikus gerokai pyškina.

— Visi prie šaudomųjų priedangų! — rėkia Sabinas, jo žodžių nepaisydamas. — Paskutinis vyras ant volų!

— Ko tu dabar nori? Jau ir, be to, visi tenai. Čia nėra nė vieno palikę, kas tau šarvus padoriai užsegti galėtų. Leisi? — Jis užsėga Sabinui antpečio diržą.

Kotos ramumas rodosi bus gerai susijaudinusį paveikęs.

— Dekui, — prunkščia jis. Ir su bejėgio pykčio išraiška savo tartum visada išgasdintose akyse: — Ką tu pasakysi apie šitokią niekšybę?

Kota trukteli pečiais.

— Ar tu ko kito laukei iš galų? Bet dabar ne laikas psichologiniams tyrimams. Dabar įsakmus klausimas: Kas daryti?

— Kas daryti? — pakartoja Sabinas apvaliomis akimis. — Atmušti galus, ką gi

kita?

Kota nekantriai pokšteli liežuviu.

— Aišku; bet kaip žinoma, esama defenzinio ir ofenzinio apsigynimo. O kiek aš galus žinau ir kaip, be to, man padėtis atrodo, plataus mosto kontrpuolimas būtų neblogas dalykas.

— Tu manai... mes turėtume legionierius...

— Legionieriai geri ten, kur jie yra, bet prisimink, meldžiamasis, kad mes turime porą eskadronų ispanų raitelių.

Sabinas žvelgia didelėmis į Kotą akimis ir galvoja.

— Tu gerą mintį man pakišai, — taria jis. — Duok įsakymą ispanų raiteliams pulti pro vyriausius vartus ir...

— Tai jie pateks į didžiausią maišatį, — pertraukia Kota. — Kaip tik tenai stipriausia galų pozicija.

— Tai, dėl manęs, pro užpakalinius vartus, — piktai taria Sabinas.

— Ten raiteliams bloga vieta.

— Tai daryk, ką nori, — Sabinas nusiuka supykęs. Kota linkteli patenkintai ir skubai prie arklidžių.

— Tu gerą mintį man pakišai, — murma... — Tuščia galvis! Svetimas mintis pasisavinti, tai tikty tau, ką?

Prie arklidžių stovi raitelių komendantas su keliais savo karininkais.

— Decijau, — taria Kota, — tuoj paliepk savo žmonėms sėsti ir žingine išjok pro vartus po kairės. Ten laikykites išilgai volo,

Pirmininkas, darė pranešimus, tarė žodį diskusijose ir pakartotinai priėmė Maž. Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio mandatą būti ir toliau sąjūdžio atstovu Vyriausiąjame Lietuvos Išlaisvinimo Komite.

Mums rodosi, kad autorius, išeidamas iš netikrų prielaidų ir prasilenkdamas su tikrove, parodo klaidingą politinio vyksmo ir esamos padėties supratimą. Dėl motyvų, kurie mums nežinomi, jis eina skaldymo, o ne vienybės keliais. Jo straipsnis nieku neprisideda prie tų pastangų, kurios siekia visų Maž. Lietuvos lietuvių vienybės, solidarumo ir susiklausymo.

Autoriaus keliais eidami, nepasitarnausime nei Maž. Lietuvos lietuvių vienybei, nei jos reikalui bendrai. Bus pasitarnauta tik gausiems mūsų priešams, kurie tik džiaugiasi tokiomis mūsų vienybės ardančiomis tendencijomis".

IDOMI LIETUVOS ANKSTYVESNĖ ISTORIJA LIEČIAN TI KNYGA

Pereitais metais pirmą sykį Londone buvo atspausdinta lenkų istoriko H. Paszkewicz anglų kalba parašyta knyga, The Origins of Russia.

Ji yra įdomi tuo, kad joje duodama plati istorinė apžvalga apie slavų kelių kraštų išsivystymą.

Veikalo trečioje dalyje randami straipsniai: Senoji Lietuva; Rytų slavai po lietuviška valdžia; Lenkų ir lietuvių unija.

Šitoje dalyje, pirmą kartą istoriniuose veikaluose, duodami lietuviškų valdovų vardai ir daug vietovių pavadinimai lietuviškai. Čia mes randame: Mindaugą, Gediminą, Jaunutį, Mantvydą, Traidenį, Algirdą, Kęstutį, Tautvilą, Erdvilą, Lengvenį, Narimantą, Vykingą, Kaributą, Skirgailą, Švitrigailą, Liubartą, Jogailą ir Vytautą, Vilnių, Kauną ir t.t.

Įprastoje formoje vartojamos tik kelios pavardės: Ringold, Zhivinhud, Pakuveras, kuriomis lietuviška forma turbūt nežinoma.

Veikalas labai teigiamai vertina anų laikų Lietuvą ir lietuvių, jų valdymą užkariautose slavų šalyse, jų politinius siekius ir bandymus sujungti visus rytų slavų kraštus po lietuviška vėliava.

Veikalas turi daugiau kaip 500 puslapių ir du žemėlapius. Būtų patartina, kad kiekvienas lietuvis, besijodamąs savo tautos

SKAUTAI

JIE ATSTOVAUS LIETUVOS SKAUTŲ BROLIJĄ

Rugp. 18-28 dienomis prie Niagara-on-the-Lake, Kanadoje, bus 8-ji pasaulinė skautų Jamboree. Jon suvažiuos apie 20.000 skautų iš 58 kraštų. Lietuvos Skautų Broliją šioje Jamborėje atstovaus: LOKIŲ skiltis — T. Rudžiauskas, G. Stankaitis, A. Vasilinskas, H. Renkys, R. Urbanas — visi iš Montrealio ir V. Sernas iš Toronto; BRIEDŽIŲ skiltis — R. Šliažas, L. Venskus, A. Kriščiūnas, L. Leonavičius, E. Jakulis ir A. Tamošiūnas — visi iš Bostono ir G. Bluzas ir K. Dainora — iš Niagaros.

Šiuodvi skiltys sudarys prie Kanados Katalikų Skautų Federacijos rajono svetimšalių skautų draugovę. Jos adjutantas bus skiltin. V. Piečaitis iš Montrealio, kapelionas — pasktn. kun. St. Kulbis, SJ, iš Montrealio ir vertėjas — pasktn. Alg. Banevičius iš Bostono.

Abi skiltys rugp. 13 d. suvažiuoja Montrealin, iš kur vyks trim dienom paruošiamojon stovyklon ir vėliau Jamborėn. Jau dabar jaunieji ambasadoriams pilnos rankos darbo. Jie nori sutelkti spausdinių svetimomis kalbomis apie gimtąjį kraštą, rėnka eksponatus — rankdarbius parodėlei. Bostoniškius nenuilstamoji p. Ona Ivaškienė moko tautinių šokių.

praieitimi, šitą veiklą perskaitytų. Iš savo tautos praeities jis ten gali pasisemti daug stiprybės.

Dr. M. Anysas

PROF. M. BIRŽISKA KORP! VYTIS GARBĖS NARYS

Liepos 24 d. Liet. Stud. Skautų Korp! VYTIS Los Angeles skyrius turėjo nepaprastą iškilmes — tadien šv. Kazimiero parapijos salėje iškilmingoje suelgoje buvo įteiktos spalvos ir kepuraitė naujam korporacijos Garbės Nariui — prof. Mykolui Biržiškai. Nepriklausomybės Akto signataras metų metus buvo skaistus žibury besimokančiam Lietuvos jaunimui. Tas ypač buvo ryšku Vilniuje, kur gimė lietuviškoji skautija.

Šios šventės metu Los Angeles vytičiai taip pat prasmingai pagerbė savo didvyrio fil. inž. Juozo Milvydo atmintį. Tai buvo 14 m. sukaktis, kai inž. J. Milvydas žuvo partizano mirtimi Kaune.

Iškilnių programai vadovavo Korp! VYTIS Los Angeles skyriaus p-kas fil. inž. Vikt. Petrauskas. Jam talkininkavo iš Chicagos Kalifornijon persikėlęs fil. A. V. Dundzila.

JORŲ BUDŽIŲ ĮZODIS MICHIGAN EZERE

Liepos 16 d. vidurnaktį savo laive Michigano ežero plytybėje Baltijos Jūros tunto 13 jūrų budžių kandidatų davė budžio įžodį. Chicagošikių jūrų budžiai yra pirmieji, kurie pradėjo tokias apeigas, kurios be abejo taps šaunia tradicija. Įžodžio data buvo ir istorinė, nes prieš 22 m. prie Klaipėdos molų sudužo pirmas Lietuvos jūrų skautų laivas BUDYS ir su juo kartu žuvo pirmieji jūrų skautai Baltijos bangose.

Liepos 17 d. Baltijos Jūros tuntas dalyvavo Chicagoje reng-

Nuomonės

KUR VASAROTI?

Spėju, daugelis Dirvos skaitytojų, kas vasarą, sprendžia sunkų uždavinį, kur vasaroti?

tose Atlanto nugalėtojų Stp. Dariaus ir St. Girenno pagerbimo iškilmėse. Parade gražiai pražygiavo 18 jūrų budžių, 30 jūrų skautų ir 32 jūrų skautės. Jie sulaukė gražių atsiliepimų ir katučių iš žiūrovų.

NEW YORKO SKAUTŲ DŽIAUGSMAS

Liepos 30 d. New Yorko Skautų Vyčių Dr-vės vadas vyr. skltin. Vyt. Gubušas susituokė su šiam krašte gimusia lietuvaite A. Jesinskaite. Visi New Yorko skautai nuoširdžiai sveikina jaunavedžius ir linki jų šeimai laimėti lietuviškų ir skautiškų gyvenimo principų. Jungtinių metų Atsimainymo parapijos bažnyčioje giedoję N. Y. Skautų Vyčių Oktetas, vadovaujamas muz. Myk. Liuberskio.

New Yorko skautų vietininkijos adjutantas vyr. skltin. V. Mikalauskas persikėlė gyventi į — 2,0 Huron St., Brooklyn, N. Y.

Psktn. Rim. Šilbajoris, kuris yra Columbijos U-to doktorantas, o taip pat daug laiko skiria N. Y. skautų veiklai, išvyksta porai mėnesių į Angliją.

— SKS —

Šią vasarą, pripuolamai, užtikau vietą, kur vykti kiekvienam tėvynainiui patarčiau — tai CAPE COD, MASS.

Sūrus Atlanto vanduo, Golfstromo pašildytas (pastovi temperatūra), tikrai geras CROIGVILLE paplūdimys (sako geriausias visoj Amerikoje) ir apnaikinti pušynai.

Mums vasaroti čia įkandoma, kadangi 2 mylios nuo HYANNIS miesto ir apie 5 minutes pėsčiam iki paplūdimio. P. V. Norvaišienė įgijo vasarvietę "Nida" ir priima vasarotojus.

Prie puikios gamtos, jei dar prijungti lietuvišką maistą, erdvų kambarį (už \$35 savaitei) tai geresnių sąlygų, sveikatos lopty, vargu ar galima užtikti.

P. V. Norvaišienės adresas: P. O. Box 267, West Hyannisport Cape Cod, Mass. Tel. HYannis 1687-W4.

V. Apynys

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba randai tampa sunaikinti arba ugandinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivino, ko visada reikalauja apiraudos kompanijos pirm, ne-ru išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Kas šaukė?

ANTRAS TELEFONAS

padaro atsiliepinus daug lengvesnius... jūs priimate pasaulius, kurių šiaip negautumėt. Lengva užsakyti... tik pašaukit savo

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

85¢

A MONTH per home extension plus tax and installation

GREETINGS and BEST WISHES

GRABLER MFG. COMPANY

6565 Broadway

MICHIGAN 1-9260

susitvarkykite ir atakuokite galus.

Komendantas salituotoja ir kreipiasi į arklides!

— Signalą!

Kota nelaukia kareivių susirenkant. Jis skuba prie volų atgal ir vėl apeina juos.

Kautynės išsivystė pageidautina linkme: kai legionieriai, palyginti, turi nedidelius nuostolius, puolikų pusėje daug užmuštų ir sužeistų. Ir puolimo nuotaika pas galus atrodo gerokai atvėsus. Nors atskirose vietose jie dar smarkiai puola, bet masė laikosi užpakaly ir tenkinasi, iš saugios atstumos svaidydama šovinius ir baisesiai klykdama.

Kota sustojo prie kairiųjų stovyklos vartų. Kaip tik atjoja raiteliai smulkia risčia.

— Atidaryti vartus! — šaukia jis. — Atakuok juos, Decijau!

Užvartos, fašinos, žemės maišai lekia į šalį. Raiteliai išjoja, formuojasi ir pleška žemyn į nustebusius galus.

Kota žvelgia pavymu.

— To pakaks, — taria patenkintas pats sau.

Po pusvalandžio raiteliai žingine sugrįžta. Netikėta ataka pirmu puolimu sutrikdė galus. Klykdamos ir kaukdamos jų gaujos pasislėpė artimuose miškuose. Stovyklos puolimas atmuštas.

Komendantas sustojo prie Kotos ir raportuoja išdidžiai:

— Įsakymas išpildytas. Vienas žmogus ir du arkliai sužeisti.

Kota linkteli juokdamas.

— Gerai, Decijau. Pranešime Cezariui paminėsiu tave. Tvarkykites. — Paskum kreipiasi jis į Sabiną: — Šiam kartui mes jais nusikratėm. Man įdomu jų kitas špasas.

Tartum atsakymu į tai už volų pasigirsta tystantis kaukimas. Tuo pačiu metu ateina ordonansas pranešti, kad už volų stovį du parlamentarai su žaliomis šakomis.

— Nušauti juos! — urzgia Kota.

— Ne! — skubiai įsimašo Sabinas. — Jokių skubių žygių, Kota! Jie gali mums svarbių dalykų pasakyti! Atveskite juos!

— Čia į stovyklą? — sušunka Kota. Ir po valandėlės tvirtai. — Aš pats kalbėsiuos su jais. — Jis seka karį, kurs eina prie užpakalinių vartų.

Po ilgesnio laiko jis grįžta.

— Kaip ir buvau manęs, — taria jis Sabinui. — Jie įgavo respekto dėl mūsų energijos ir pageidauja derybų. Ambijoriksas prašo pasiųsti ką nors pas jį, jis turįs padaryti svarbų pranešimą.

— Ambijoriksas? — stebisi Sabinas. — Ką gi tas veikia pas eburonus? Juk jis didelėje Cezario malonėje.

— Kaip ir visi eburonai. Ir, vis dėlto, jie šiandien neabejojamai mėgino mūsų stovyklą užgriebti. Bet apie tai vėliau; dabar norėčiau žinoti, ką tiems niekšams pasakyti. Mano žinotum reikėtų jiems pasiųlyti kuo greičiausia pradingti, kol nesusipažino su pora gerai nutaikintų strėlių.

— Ką tu manai? Ką tu manai? — karščiuojasi Sabinas. — Ambijoriksas išmėgin-

tai patikimas: mes dažnai gaudavom per jį labai svarbių pranešimų. Ne, ne, jei jis nori mums ką pasakyti, tai tikriausia turi didžiausios reikšmės. Aš pasiųsiu Junijų, jis jau yra kelis kartus pas jį buvęs ir — jis apsidairo ir pamoja savo seseriečiui, kurs stovi netoli nuo jo ir kuriam vergas valo dėmę iš odinio švarko — Orpinėjus eis kartu su juo. Gal tai bus proga jaunuoliui pasižymėti.

— Nežinau, kokių būdu, — murma Kota. — Bet tu esi komendantas, tavo ir įsakymai. — Jis apsisiaučia apsiaustu ir klausosi nervindamasis painių instrukcijų, kurias Sabinas duoda abiem pasiuntiniams.

Jau gerokas pavakaris, kai pasiuntiniai sugrįžta. Arpinėjus, Junijaus vertėjo sekamas, skubiai prieina prie savo dėdės. Abu susijaudinę ir kartu, matyti, pilni padaryto jiems pranešimo svarbumo.

— Iš pradžių Ambijoriksas sutiko mus labai šaltai, — pasakoja aspirantas. — Bet tai buvo tik kaukė: vos palikęs su mumis, tuoj pasidarė nuoširdus ir atviras. Jis priminė Cezario geradarystes ir užtikrino mus savo dėkingumu imperatoriui. Jis, tik visuotinio galų sukilimo spaudžiamas, ėmėsi to puolimo.

Sabinas gaudo orą.

— Visuotinis galų sukilimas!

(B. d.)

545 m. nuo Žalgirio mūšio

EDV. KARNĖNAS

Pro 545 metų praeities rūką mes stengiamės išvelgti viena didžiausių ir reikšmingų įvykių Lietuvos istorijoje — Žalgirio mūšį 1410 m. liepos 15 d. tarp Tannenbergo ir Gruenwaldo Rytprūsiose, tuometinėje vokiečių kryžiuočių ordino valstybėje, dabar Lenkijai priskirtoj Mozūrijoj, kur jungtinė lietuvių ir lenkų kariuomenė (apie 20.000 vyrų) sumušė kryžiuočių rinktinę kariuomenę (apie 15.000 vyrų).

Žiūrėdami į daulininko Mateikos nupieštą didžiulį Žalgirio mūšio paveikslą (jo originalas yra Krokuvos Vavelio muzėjuje), jo centre matome to mūšio faktinąjį organizatorių ir vadą — Lietuvos valdovą Vytautą Didįjį ant balto žirgo su skydu ir kardu rankose. Deja, pasaulinėje istorijoje to mūšio laurai priskiriami pirmoj eilėj Lenkijos karaliui Jogailai, nes tuomet Lenkija buvo karalija, o Lietuva — tik Didžioji Kunigaikštija. Ir visos mūšio metu paimtos kryžiuočių kariuomenės dalių vėliavos (51) buvo nugabentos ne į Trakus ar Vilnių, bet į Krokuvą, iš kur, reikia manyti, per vėlesnę vokiečių okupaciją, jos yra dingusios.

Nekalbant ką apie Žalgirio mūšį sako lietuvių ir lenkų istorijos, štai vienos iš žinomųjų amerikiečių enciklopedijų — 1952 m. Collier's Encyclopedia yra parašyta:

"TANNENBERG, BATTLES OF, two famous battles, five hundred years apart, both of which had important results. The first, sometimes called Grunwald, was fought July 15, 1410; between a Polish army allied which a smaller force of Lithuanians, and commanded by King Ladislas II of Poland, and the Order of the Teutonic Knights. It resulted in a crushing defeat for the Knights and marked a definite beginning of the end of their expansion and power. The Order never recovered from the defeat. The second battle, one of the early and decisive engagements of World War I, was fought on the eastern front between German and Russian troops., Aug. 26-29, 1914. The defeat of the Russians was so disastrous that any further treat to East Prussia was temporarily removed. The Battle of Tannenberg ended any imminent danger of Russian invasion of Germany. It nullified the Russian gains in Galicia and enabled Germany to turn once more to the western front. M. K."

Kaip matome, kur tik minima Lietuva greta Lenkijos, kyšo tendencija Lietuvą pažeminti.

Mes negalime sutikti, kad Žalgirio mūšį organizuojant ir vadovaujant Vytautui Didžiajam, lietuviai dalyvavo tik "...with a smaller force of Lithuanians". Ir tai reikalinga atitaisymo.

Kad ir šios enciklopedijos trumpas 1410 m. Tannenberg mūšio paminėjimas bei sugretinimas su ten pat įvykusių 1914 m. mūšiu, rodo, kad Žalgirio mūšis nėra užmirštas pasaulinėje istorijoje ir kad jis turėjo didelę reikšmę. Tuo pačiu patvirtinama, kad kalba apie didelę lietuvių istoriją nėra vien tik pačių lietuvių gyrimasis.

Toje pačioje enciklopedijoje skaitytojai randa (12-me tome) LITHUANIA gana plačiai aprašytą keturiuose puslapiuose su trimis dideliais paveikslais (Vilniaus katedra, Klaipėda ir Kau-nų), kokias ji buvo didelė Viduramžiais ir kaip ji "prapuolė" susidėjus su Lenkija...

Jeigu būtume laisvi Lietuvoje ir turėtume gerus kaimyninius santykius su vokiečiais, Žalgirio mūšio sukakties proga rengtume ekskursijas į tą vietą, kur Vytautas Didysis įvykdė savo jaunystėje prie degančios Kauno pilies prisiektą kerštą kryžiuočiams. Mes susijaudinę žvalgtume tuos laukus tarp Tannenbergo ir Gruenwaldo, to mūšio laukus, kuriuos žymi iki šiandien užsilikęs paminklinis akmuo su užrašu:

"Im Kampf fuer Deutsches Wesen, Deutsches Recht starb hier der Hochmeister URlich von JUNGINGEN am 15. Juli 1410 den Heldenod".

Tas paminklas yra vokiečių pastatytas Žalgirio mūšio metu žuvusio kryžiuočių magistro Ulrich von Jungingen garbei. Užrašas simbolizuoja vokiečių solidarumą kryžiuočių dvaisiai, kuri reikišk "vokiečių gyvybės ir teisės kovą".

Kokią gėdą vokiečiai ilgai jautė dėl kryžiuočių pralaimėjimo 1410 m., parodo tas faktas, kad, po 1914 m. toje pačioje mūšio vietoje, kur I-jo pasaulinio karo metu Generalfeldmarschal von Hindenburg sumušė rusų Rennenkampfo armiją, kur gen. Samsonov nusižudė, ten buvo pastatytas milžiniškas Tannenberg paminklas-mauzolėjus, kuriame pats von Hindenburg buvo palaidotas. Tuo vokiečiai norėjo uždengti tą 1410 m. kryžiuočių padarytą "gėdą" ir pabrėžti, kad jie ir toliau neatsisako kryžiuočių vykdytos "Drang nach Osten" politikos.

Tai yra tas pats impozantiškas paminklas, pro kurį 1944-45 m. žiemą iš rytų fronto besi-

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

5-JŲ SPORTINIŲ ŽAIDYNIŲ BELAUKIANT

Rugpjūčio mėn. 20-21 d. Clevelande renkasi JAV-bių ir Kanados lietuviai sportininkai 5-jų Š. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių 2-jo rato varžyboms, kurių programoje yra lengvoji atletika, plaukymas, lauko tenisas ir futbolas.

Ta proga norisi mesti žvilgsnį netolimon praeitin ir pažiūrėti, kaip mūsų metinės sporto žaidynės vystėsi iki jos pasiekė dabartinę savo fazę.

Jau penkti metai iš eilės yra vykdomos metinės Š. Amerikos Lietuvių Sportinės Žaidynės. Ši mūsų sportuojančio jaunimo demonstracija yra virtusi gražia tradicija, kurią kiekvienais metais stengiamasi kuo gražiau išpuoselėti ir kuo daugiau patobulinti. Nėra abejonės, kad žaidynės yra vienas iš didžiausių aktyvių, skatinančių mūsų jaunimą burtis į lietuviškus sporto vienetus ir tuo būdu išsilaikyti lietuviškoje aplinkoje. Iš visų Amerikos ir Kanados kampų suvažiuojantys jaunuoliai netik sveikai tarpusavyje parungtyniauja, bet ir įgauna entuziazmo, pasiryžimo ir naujų idėjų tolimesniam darbui.

Besikuriant mūsų naujųjų ateivių kolonijoms Amerikoje ir Kanadoje, pamažu susiorganizuavo ir pirmieji sporto klubai. Savaimė spontaniškai brendo reikšmingas viena kartą susivažiuoti didesnio masto varžyboms ir ta pačia proga susiorganizuoti našesniam tarpusavio bendradarbiavimui ateityje.

Pirmieji šiuo reikalu konkrečios iniciatyvos ėmėsi Toronto Liet. sporto klubas Vytis, 1951 m. spalio 27-28 d. Toronte surengdama Š. Amerikos lietuvių olimpiadą, vėliau pavadintą I-siomis Š. Amerikos Liet. Sportinėmis Žaidynėmis, kurių programoje buvo vyrų krepšinis, vyrų ir moterų tinklinis bei vyrų ir moterų stalo tenisas. Pirmieji pionieriai sporto klubai šiose varžybose dalyvavo šie: Toronto LSK Vytis, Montrealio Tauras, Hamiltono Kovas, Chicagos Perkūnas, Chicagos Ateitis (dabartinis Gintaras) ir Clevelando Žaibas. Kartu ta pačia proga buvo padėti pagrindai mūsų sportinei organizacijai, išrenkant laikinąjį Š. Amerikos Liet. FASK-tą, kuris keletos mėnesių

traukdama Hitlerio kariuomenę šaukė miegančiam Hindenburgui:

"Steh auf, du alter Kaempfer, Unserer Herr Gefreiter kann nicht mehr weiter!..."

Gi raudonoji armija, užėmusi Tannenbergą, skelbė, esą antrą kartą toje vietoje slavaui nugalėję germanus...

Taigi, jeigu būtume laisvi Lietuvoje, mes lankytume tą istorinę vietą ir ieškotume Vytauto Didžiojo palaikų Vilniaus katedros mūruose, kad galėtume juos kaip šventą mūsų praeities relikviją iškelti ir tinkamai pagerbti, kaip mes darėme su jo paveikslu 1930 m., švęsdami jo mirties 500 metų sukaktį. Mes pastatytume jam iškilmingesnį paminklą, negu lenkai yra pastatę Krokuvoje 1910 m., minint 500 metų Žalgirio mūšio sukaktį. (Tame paminkle Vytautas Didysis yra atvaizduotas pjedestale šone stovįs kardu pasirėmęs ties po jo kojomis gulintiu nukautu kryžiuočių magistru Ulrich von Jungingen, gi ant paminklo pjedestalo joja Jogaila...).

Minėdami Žalgirio mūšio 545 metų sukaktį, mes lenkiame galvas prieš didįjį Lietuvos istorijos asmenybę Vytautą Didįjį ir prieš visus dėl Lietuvos laisvės, garbės ir gerovės amžiais kovojusius ir žuvusius karius.

Sekančiais 1952 metais, liepos 4-6 d. Clevelande įvykusios 2-ios Sporto Žaidynės buvo rengiamos jau plačiu mastu, įjungiant į paruošiamuosius darbus visą Clevelando lietuvių koloniją ir sudarant sekmingesniai pravedimui įvairius komitetus. Žaidynių programa buvo išplėsta, pridedant lengvąją atletiką vyrams, moterims ir jauniams. Žaidynių klubiniai nugalėtojai, t. y. daugiausia taškų per visas sporto šakas surinkusiam klubui, Clevelando lietuviškosios organizacijos paskyrė taurę, kurią laimėjo Clevelando LSK Žaibas.

Dar didesniu mastu buvo surengtos 3-sios Sportinės Žaidynės 1953 m. rugsėjo 5-6 d. Chicagoje, tiek dalyvių, tiek žiūrovų skaičiumi gerokai pralenkdamos 2-sias žaidynes. Varžybų programa buvo labai smarkiai praplėsta, įvedant futbolą, krepšinį jauniams ir lauko tenisą vyrams ir moterims. Lengvosios atletikos rungčių skaičius buvo smarkiai padidintas ir įvesta mergaičių klasė. Finansiniu požiūriu, tai buvo geriausia iki šiol pasisekusios žaidynės. Klubiniai nugalėtojas šiose žaidynėse nebuvo vedamas.

Bene gausiausios dalyvių ir žiūrovų skaičiumi buvo 4-sios Žaidynės, įvykusios 1954 m. rugsėjo 3-4 d. Toronte.

einamąją taurę laimėjo Toronto LSK Vytis, o FASK-to pereinamoji dovana atiteko Clevelando LSK Žaibui. Klubiniai nugalėtojai buvo išvedami pagal surinktą bendrą taškų skaičių visose sporto šakose.

Jau po 3-jų žaidynių Chicagoje buvo kilusi mintis metinių sporto žaidynių programą padalinti į du ratus: krepšinio, tinklinio, stalo teniso ir šachmatų varžybas atlikti pavasarį, o likusias sporto šakas — lengvąją atletiką, plaukymą, lauko tenisą ir futbolą įvykdyti vasaros pabaigoje. Pagrindinės dvi priežastys, pasisakančios už žaidynių padalinimą yra šios: a) padalinus žaidynes į du ratus yra

išvengiama perdidelio žaidynių programos ir dalyvių apkrovimo; kadangi per 2 dienas neįmanoma sekmingai praveisti tokios plačios programos ir b) padalinus žaidynes, kiekviena sporto šaka vykdoma normaliu jos sezono metu, kas pakelia bendrą sportinį lygį ir įgalina sporto klubus sistemingiau vykdyti sportinę programą. Po 4-jų žaidynių To-

ronte buvo galutinai nusistatyta žaidynių skaldymą įvykdyti.

Tuo būdu šiais metais 5-sias sportines žaidynes jau matome padalintas į du ratus. Kaip žinome pirmojo rato varžybos įvyko gegužės 28-29 d. New Yorke.

2-jo rato varžybos, kurios kaip minėjau įvyks rugpjūčio 20-21 d. Clevelande yra tęsinys ir užbaigia pirmojo rato varžybų.

Klubiniai nugalėtojai bus išvedami susumuojant taškus surinktus per abiejų ratų varžybas. Kaip žinome, klubinis nugalėtojas vyrų ir moterų grupėje gaus Ministerio St. Lozoračio pereinamąją taurę, o klubinis nugalėtojas jaunių ir mergaičių klasėje gaus FASK-to pereinamąją dovana.

Tiktai

Stroh's

turi skonį kaip

Stroh's

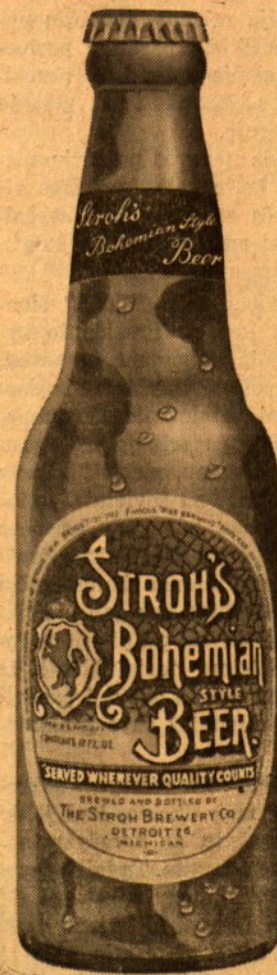
kadangi

Stroh's

yra Amerikos vienintelis

Ugnimi Gaminamas alus.

(Gaminamas ugnimi 2000 laipsn.)

Jums patiks

Stroh's

jis yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S Cool BASEMENT Air-Conditioned

SUTAUPYKIT 2.96 IKI 3.96 UŽ KIEKVIENĄ PERKAMĄ JARDĄ!

STOROS RŪŠIES 100% VILNOS AUDIMO

BROADLOOM

Paprastai

10.95 iki 11.95

yardo vertės

7.99

Kvadr. yardas

Namai daug įdomesni su kilimu ant grindų

9, 12 ir 15 pėdų pločiai

• Žali • Pilki • Rusvi • Gelsvi

Ne visos salvos visų ploičių

Dabar jūs taip pat galite turėti gražų Broadloom kilimą savo namuose, kaip galbūt matėte kitur! Ir už tokią žemą kainą. Austų, pjaustytų, raštuotų 100% vilnos Wilton kilimų pasirinkimas. Grožis ir tvirtumas sudėtas dėl ekonomijos. Jūs tikrai pastebėsit, kad namai daug įdomesni su kilimu ant grindų.

Naudokit mūsų naują atidėjimo mokėjimo planą...

NEREIKIA ĮMOKĖJIMO

The May Co.'s Cool Basement Rug Department

!kainoti
pardavimui

už 1954 m.

CHEVROLET

VISŲ MODELIŲ IR VISŲ FORMŲ RUSYS. \$1,095

Šios mašinos yra pertaisytos ir paruoštos naudojimui. Jūsų dabartinė mašina gali atstoti įmokėjimą.

30 DIENŲ GARANTIJA, mokėjimai greitai sutvarkomi — joks žmoniškas pasiūlymas nėra atmetamas pas Clevelando naujausią Chevrolet Pardavėją.

DON McCULLAGH CHEVROLET

1258 East 105th Street

CE 1-7060

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KAIP JAUČIAMĖS PO ŽENEVOS?

Grįžęs po pasitarimų su Kremliu atstovais Ženevoje, prezidentas Eisenhoweris reiškė pasitenkinimą patyrimu, kad rusų delegacija reikškus nuosirdy norą ir sutikimą pasaulio problema ateityje spręsti ir nesusi-pratimus išnarplioti draugiškoje atmosferoje.

Spauda Ženevos posėdžių metu, lyg kalte kalė Amerikos visuomenės sąvokon, kad nesusi-pratimai su komunistais baigti, susitarimas pasiektas.

Magiškas žodis "taika" šluoja visą kraštą. Prezidento žygius remia visuomenė, bizneriai, organizacijos, tikiybiniai ir darbo vadai. Atsinaujina komunistų skleista Amerikoje propaganda, kaip seniau, siekti "taikos sugyvenimo" su sovietais. Ir toliau sunkiau bus kam ką nors pasakyti prieš tai. Taikos troškimas maitinamas bauginančių ignorantiškumų kas gali atsitikti, jei bolševikai pradės neva rodyti sutikimą nusiginkluoti. Ir tuo pačiu prives laisvąjį pasaulį tikrai susilpninti savo ginklavimąsi.

Prezidentas ir valstybės sekretorius Dulles tikrino, kad jokių slaptų, rašytų ar nerašytų sutarčių nepadarėta. Tą laiką svarbiu pabrėžti, nes ankstesni du JAV prezidentai kiekvieną susitikimą su komunistais atidavė Amerikai nepriklausomas didelės pasaulio dalis.

Prezidentas žavėjosi taikos viltimis — taikos, kurios jis taip siekia. Jo pareiškimas, pasėkoje šių pasitarimų su Kremliu valdovais, "visame pasaulyje kilo viltys, kad Amerika eis iki pat galo taikos įgyvendinimui". To pasiekimui, pabrėžė Eisenhoweris, reikės su sovietais visapusiai kooperuoti.

"Aš tikiu, kad tik maldingų pakantumu, drąsa ir tolerantiškumu, nepertraukiamai saugojant, mes galėsime išlaikyti Ženevoje įžiebtą kibirkstėlę". Jei-gu tas pavyks išlaikyti, pastovios taikos žibintas be abejonės bus įžiebtas, įrodinėjo Amerikos prezidentas.

Nuolaidos padarytas?

Amerikos korespondentai iš Ženevos skelbė, esą Eisenhoweriui priklauso kreditas už padarymą daugiausia koncesijų. Tos koncesijos: pasiūlymas sovietų lėktuvams atskristi Amerikon laisvai fotografuoti ir naudotis visomis turimomis žiniomis apie JAV karinius įrengimus, jeigu Rusija leis Amerikai daryti tą patį. Eisenhoweris tai skelbė tikėdamas įtikinsiąs pasaulį, kad Amerika nėra karo kurstytoja, kaip rusai skelba. Bet rusai komunistai tuomi jau pasaulį laimėjo, ir Amerikai niekas netiki. Rusai iš savo pusės nesutiko ir nesutiks leisti jokiai Amerikos lėktuvui skraidyti virš Rusijos. Apie Amerikos karinius įrengimus rusai jau senai turi visas žinias, duotas amerikiečių išdavikų, kurie nuėjo daug toliau: aprūpino Kremliu vogtomis žiniomis apie atominę ir vandens bombas ir radaro išradimus.

Eisenhoweris pasiūlė rusams atidaryti geležinę uždangą ir leisti pasikeisti su sovietais žmonėmis, informacijomis, spauda, knygomis. Iš šių Eisenhowerio pasiūlymų Kremlius tikrai pasinaudos. Dar prieš vykimą į Ženevą, į Rusiją išvyko būrelis Amerikos ūkininkų. Įleista keli spaudos atstovai parodyti Kremliu "pasikeitimo" gerojone pusėn. Amerikoje lankosi 12 sovietų komisarių, apžiūrinčių čionykštį ūkių vedimą privatinės nuosavybės pagrindu. Tuomi amerikiečiai nori įtikinti, kad privatinė nuosavybė pelningesnė ir našesnė. Sistema, kuria komunistai Rusiją sugriovė, tebetiki, kad ir Amerikoje ūkiai turėtų būti suvalstybinti, ūkininkai padaryti vergais.

Ar tie komisariai, grįžę Rusijon, norės rekomenduoti atmesiti sovietinę ūkių sistemą ir grąžinti ūkius jų tikriems savininkams? Bet tai yra amerikiečių noras gelbėti komunistams pakilti, pagerinti savo žemės produkciją, kad turėtų daugiau ir geresnio maisto. Tai auginimas gyvatės užantyje.

Ir Eisenhoweris rengdamasis tikrino, ir Senatas išlydėdamas prezidentą į Ženevą pravedė rezoliuciją, kad Ženevoje bus reikalaujama sovietų pavergtomis šalims laisvės. Bet Bulgarijas tą klausimą visai atmetė, pasakydamas, kaip ir skelbė iš Maskvos anksčiau, kad tos tautos "pačios apsisprendė", laiko save "laisvomis" respublikomis, ir apie jas jie nekalbės.

Jokio sutikimo iš Sovietų delegacijos negavo, išskiriant šypsenas, kuriomis bolševikai laisvai svaidė. Eisenhoweris ir jo palydovai žavėjosi Kremliu delegacijos švelnumu, orumu, sukalbamumu...

Eisenhowerio viltys pasiekti susipratimo ir "taikos" su bolševikais atsiduoda ta pačia dvasia, kaip buvo Roosevelt, kuris pasikalbėjęs su Stalinu, nusifotografavęs su juo, prisiziūrėjęs jo suktos šypsenos, tikėjo jo žodžiams. Ir pasaulis buvo įstumtas į neišbrendamą klampynę.

Patark ir kaimynui,
kad prenumeruotų
DIRVA

NAUJAS OLDSMOBILE?

Norėtumėt vieną turėti?

NORITE GERO PATARNAVIMO

ir

LAISVO SUSITARIMO?

Ateikit pas Alex KUNEVIČIUS

MICHAEL OLDSMOBILE CO.

10640 St. Clair Ave.

MU 1-7000

Atidara pirmą, trečią, penktą, vakarais, šeštadienį po pietų.

Mūsų jaunimo platieji keliai

Nuo darbininko iki advokato

Liepos mėn. 6 d. Britų Kolumbijos Vyriausiasis Teismas suteikė diplomuotam teisininkui Jonui J. Juskaitiui teisę verstis Kanadoje savistovio advokato ir notaro praktika.

Advokatas Juskaitis gimė Mažonoje Lietuvoje. Tėvai jį pasiuntė į vokišką mokyklą, tačiau nuo lietuviškos kėlio jis nenukrypo. Vėliau lankė Šilutės lietuvių progimnaziją ir brandos atestatą įsigijo Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijoje.

Augstuosius mokslus jis ėjo Vilniaus universitete. Šią mokslo įstaigą naciams uždarius, Juskaitis dirbo pedagogo darbu Adutiškio progimnazijoje, Skuodo gimnazijoje ir Vilniaus II-joje mergaičių gimnazijoje. Prieš antrąją bolševikų okupaciją ir pasitraukimą į Vakarus 1944 m., jis buvo lektorius Vilniaus Pedagoginiame Institute ir kartu dirbo Vilniaus Apygardos Teismo Prokuratūroje.

Tremtyje adv. Juskaitis teisės, politikos ir ekonomijos mokslus studijavo Heidelbergo ir Marburgo universitetuose, Vakarų Vokietijoje.

Po antrojo pasaulinio karo jis atvyko į Kanadą kaip politinis pabėgėlis be cento kišenėje, be giminių, be įtakingų mecenatų. Jis pradėjo iš naujo dirbdamas Kanados tolimosios šiaurės miškuose.

Susitaukęs šiek tiek pinigų įstojo į Toronto Universiteto Juridinį Fakultetą, kuris mokslo lygio atžvilgiu yra vienas iš aukščiausių pastatytų visoje Šiaurinėje Amerikoje. Santaupos išsekus jis uždarbiavo nešiodamas knygas pardavinėti nuo durų prie durų. Po to gavo darbo kaip šlavikas privačiame turtuolių klube. Naktimis ilgas valandas dirbdavo plaudamas grindis, o dienos metu lankydavo paskaitas universitete. Vėliau, pamatęs, kad savo žinojimu gali pasitarnauti kitiems, jis atidarė patarimų ir vertimų biurą, visą laiką nepamesdamas iš akių tikslą — prasimušti į advokatus.

Nors turėjo užsidirbti pragyvenimui ir studijoms, adv. Juskaitis vis dėlto rasdavo laiko dalyvauti lietuviškame visuomeniniame gyvenime. Jis yra vienas iš Kanados Lietuvių Studentų Sąjungos steigėjų ir buvęs jos pirmas pirmininkas per dvi kadencijas. Vėliau ėjo Toronto Universiteto Lietuvių Studentų Klubu pirmininko pareigas. Buvo išrinktas į Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmąją Krašto Tarybą. Yra narys šių organizacijų ir draugijų: Canadian Bar Association, Law Society of British Columbia, Vancouver Bar Association, Lietuvių Teisinių Draugijos Tremtyje, Kanados Lietuvių Centro Tarybos, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje ir kt. Šiuo metu adv. Juskaitis yra Kanados Lietuvių Bendruomenės Britų Kolumbijos Apylinkės Valdybos pirmininkas ir, ex officio, K.L.B. Krašto Tarybos atstovas.

Spaudos darbe adv. Juskaitis reiškiasi nuo pat gimnazijos laikų. Jis rašo "Mažosios Lietuvos Keleivys", "Vakaruose", "Mok-

slo Dienose", "XX Amžiuje". Tremtyje jo straipsnius užtinkame "Mūsų Kelyje" ir vokiečių pokarinėje spaudoje. Šiuo metu jis bendradarbiauja "Nepriklausomoje Lietuvoje". "Naujiensose", "Drauge" ir kituose leidiniuose. Toronto Universiteto Juridinio Fakulteto metraštis per kelis numerius yra atspausdinęs tris jo mokslinius darbus: "Rusian Political Penology", "Gustav Radbruch, the still neglected Relativist" ir "On the Understanding of the Supreme Court of Canada".

Pernai J. Juskaitis baigė Teisų Fakultetą. Su dviem kitais diplomuotais teisininkais, drauge baigusiais Toronto Universitetą, jis pasirinko Britų Kolumbijos provinciją atlikti vienerių metų nustatytą teismo praktiką. Šį pavasarį labai gerai, pirmuoju savo laidoje, išlaikė valstybinius egzaminus ir jam buvo pasiūlyta prokuroro padėjėjo tarnyba valstybės gynėjo įstaigoje. Tačiau adv. Juskaitis pasirinko privačią praktiką.

Liepos mėnesio pradžioje buvo Vyriausiojo Teismo prisaikdintas ir jam suteiktos visos teisės bei privilegijos atidaryti savo įstaigą ir verstis advokato ir viešojo notaro praktika.

Pagal vietos įstatymus jis buvo priimtas į Kanados Teisinių Tarybą, kuriai priklauso teisėjai ir advokatai ir tapo Vyriausiojo Teismo valdininkas. Tuo būdu adv. Juskaitis yra pirmas ir tuo tarpu vienintelis lietuvis, kuris baigė visus teisės mokslus Kanados universitete, įsigijo teisų Bakelaurą (LL. B.) akademinį laipsnį Kanadoje ir buvo priimtas į Kanados Advokatų Tarybą.

Dėl tų laimėjimų turėjo ilgai ir sunkiai kovoti. Jo pasiryžimas, darbštumas ir gabumai nugalejo visas kliūtis. Jam dabar puikiai žinomos ir suprantamos dirbančiųjų problemos, nes pats turėjo užsidirbti pragyvenimą ir mokslapilnįs fiziniu darbu.

Reikia tikėtis, kad jis sekmingai gins mūsų tautiečių visus pagrįstus interesus įstatymų remuose. Kaip pilnateisis Kanados advokatas J. Juskaitis dabar gali stoti ir ginti visas kriminalines ir civilines bylas visų devynių angliškių provincijų visuose teismuose ir pačiame Vyriausiojo Kanados Teisme, Apeleciniam Tribunole Ottawoje (Supreme Court of Canada). Advokato ir notaro Juskaitio įstaigos adresas: Suite 14, Tunstall Building, 709 Dunsuir Street, Vancouver 1, British Columbia, Canada.

Dr. Anzelmas Gailius,
(Fort Langley, B. C.)

ATKREIPKITE DĖMESĮ

Tokių plokštelių (gramafonams) albumose dar nėra buvę: V. Januškaitės 15 dainų \$8.00 P. Bičkienės 8 dainų \$5.50 P. Radzevičiūtės 6 dainų \$3.50 S. Liepos 8 dainų \$5.50 Kalv.-Matekaitienės 8 d. \$6.00 Švedo-Marijošiaus 14 dainų \$8.50 Čikagos Vyrų Choro 12 d. \$8.00 Čiurlionio Ansamblio 15 d. \$10.00 A. Kuprevičiaus piano 9 (Čiurlionio) kūrinių 5.00 Katalogų ir kitų informacijų reikalaukite, juos siunčiame į visus kraštus. O vaikams vežimėliai reto gražumo (gauti iš Europos), kainos nuo \$47.00.

Be to rasite dar šias prekes: RASOMAS mašinėles visok. raid. nuo 67 dol. Foto aparatus Leica, Retina nuo 45 dol. Laikrodžius šveicariškus nuo 18 dol. Gramafonus įvairių rūšių nuo 9 dol. Šias ir kitas čia neišvardintas plokšteles, gausite pas J. Karveilį, 3322 So. Halsted St., Chicago III., tel. YA 7-0677.

NEWARK

VINČA AMBROZEVIČIŲ PALAIDOJUS

Labai skaudu pranešti, kad iš gyvųjų tarpo atsiskyrė Vincas Ambrozevičius, kuris mirė liepos mėn. 21 dieną ir buvo palaidotas liepos 23 d. Gaila, kad nebuvo visiems žinoma laidojimo diena, o tai būtų susirinkę skaitlinga minia palydėt į amžinąjį.

Liepos 23 d., palydėt susirinko beveik visi Newarko lietuvių veikėjai. Vincas Ambrozevičius buvo vienas iš pirmųjų ir amžiumi seniausias SLA narys, kurs daugyveno netoli šimto metų.

Jis buvo visada lietuviškos veiklos pirmose eilėse ir nepalenkiamai tautinio nusistatymo. Tai buvo įdomi asmenybė, kuri tiek daug veikė ir kovojo. Mes visi tik turime sentis tokios stiprybės ir ryžtingos valios iš Ambrozevičiaus asmens, kuris tiek daug sielojosi viskuo kas lietuviška. Lai būna jam ramu išlėsti toli palaidotam nuo Tėvynės.

ISVYKO Į KALIFORNIJĄ

Paskutiniais laikais nemažai naujųjų ateivių keliai apsigyvent į Kaliforniją. Neatsilikia ir newarkiečiai lietuviai. Kiek anksčiau išvyko keli senesnės kartos lietuviai, dabar seka ir kiti. Pradžioje rugpjūčio į Los Angeles, Californiją, išvyksta Liaudanskai ir Skirmantai.

Liepos 16 d. Newarko Ramovė jiems surengė išleistuves. Dalyvavo ramovėnai ir kiti. Visi linkėjo geros kloties.

Liepos 23 d. Valickai, iš Hillside, N. J., privačiai surengė savas išleistuves išvykstantiems. Mat, Valickai yra Liaudanskų ir Skirmantų sponsorai. Atvykę buvo apsigyvenę pas Valickus, kurie vėliau padėjo įsikurti ir padėjo pasidaryt Amerikos piliečiais.

Gaila, kad darbštūs lietuviai prarėtina ir taip retas veikėjų eilės Newark. Bet Los Angeles lietuvių kolonija bus tikrai praturtinta. Linkėtina, kad tvirtai naujoji vietoj įsikurtų ir būtų lietuviškoje veikloje toki energingi, kaip kad iki šiol buvo.

LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

SPAUDOJE

Prof. J. Balčikonio "Lietuvių kalbos žodynas" iki raidės O jau paruoštas spaudai. Pirmieji žodyno lankai jau spausdinami. Dar prieš rudenį žodynas turi būti baigtas ir atiduotas skaitytojams.

Žodyno nublėšvikinimo darbas sunkus ir nespirtus. Bolševikai tiek prigrūdė žodyną propagandinės medžiagos, nukreiptos prieš Lietuvą ir lietuvių tautą, prieš vakariečius ir ypač prieš Ameriką, prieš religiją ir visa, kas tik nebolševikiška, kartu iki žūlumo girdamiesi ir meluodami apie visokią pažangą, laimę ir laisvę sovietinėje sistemoje, kad vilniškė žodyno laida tiesiog šlykštų laikyti rankose. Antroje žodyno laidoje nublėšvikinama daugiau, kaip 1000-yj vietų, visą bereikalingą žodynui šlamštą pakeičiant objektyvia ir neitrals medžiaga, priimtina visų įsitikinimų lietuviams ir nererzinančia skaitytojo.

Didelės žodyno leidimo išlaidos verčia leideją susilaikyti nuo rizikos išleisti jį didesniu tirazu, todėl tik užsisakiusieji iš anksto ir užsiprenumeravusieji yra užtikrinti, kad jie neliks be žodyno. Prenumeratos kaina \$8.00. Leidyklos adresas: Terra, 3333 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois. Sk.

BROCKTON

IR SIEMET DALYVAUS PARODOJ

Brocktono lietuvių kolonija, Brockton Fair parodos aikštė, turi savo lietuvišką namą, kuris pavadintas Lietuvių Bakūžė.

Šis namas statytas 1937 metais Dariaus ir Girėno atminimui. Be jo čia yra daug įvairių kitų tautybių paviljonų.

Lietuvių Bakūžė čia yra kaip ir simbolis visos Lietuvos.

Brockton Fair kasmet yra rengiamos įvairios parodos-mugės. Tomis progomis Brocktono Liet. Taryba, kuriai priklauso Bakūžė, rengia parodėles bei programas. Tokiu būdu čia šimtai tūkstančių amerikiečių supažindinami su Nepriklausomos Lietuvos laimėjimais, o taip pat ir su dabartiniais vargais sovietų okupacijos.

Šiais metais Brocktono Lietuvių Taryba nutarė lietuvių Bakūžėj rugsėjo mėnesį irgi surengti parodą bei paruošti atitinkamą programą. Tam tikslui sudarė parodos — programos specialią komisiją į kurią įėjo: Er. Bludnikas, J. Čincys, O. Barulis, C. P. Jurgeliūnas ir Pribišauskas. Išrinktoji komisija jau pradėjo darbą. J. Č.

MIAMI, Flo.

TURTEJA LIETUVIŲ KLUBAS

Liepos mėn. 24 d. M. L. A. P. Klube (3655 N. W. 34 St.) įvyko parengimas pasidžiaugti, kad Klubas gavo leidimą pardavinėti visokius gėrimus. Tuo reikalu daugiausia pasidarbavo geras klubo narys A. D. Kaulakis.

Klubo nariai apsidžiaugė ir seniausio Miami lietuvių kolonijos nario — Frank Mockaus dovana, metaline tvora, aptverti Klubui priklausantį sodą.

Klubo ižd. J. R.

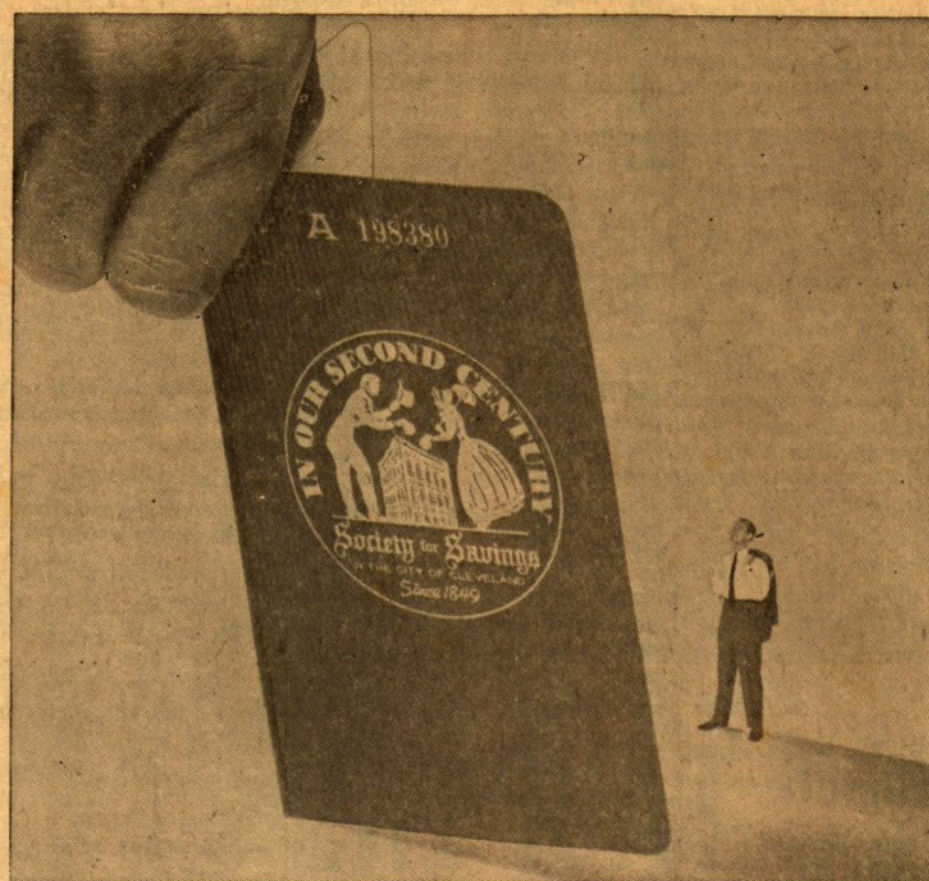
D O W D

FOR A DEAL

ON AN

OLDSMOBILE

2900 MAYFIELD

Pasiziūrėkit į savo finansinę pažangą

... ir savo ateitį!

Ten jie yra — Juodu ant balto — taupymo knygutėse tūkstančiai Society taupytojų. Jie yra asmenys, kurie reguliariai atideda dhlj savo algos sutaupoms Society banke.

Ir nesvarbu kiek jūs uždirbat, svarbiausia, kas atečiai reikiška, būtent, ką jūs sutaupot! Tai yra jūsų dalis — ir, jeigu

yra Society taupymo sąskaita, ją galima panaudoti kada tik reikia.

Jeigu jūs finansinę pažangą nėra tokia, kokios jūs norėtumėt, mes kviečiame jus aplankyti vieną iš mūsų patogių skyrių... pradėti taupymo sąskaitą... ir pradėti savo finansinę apdraudą reguliariai taupant Society banke.

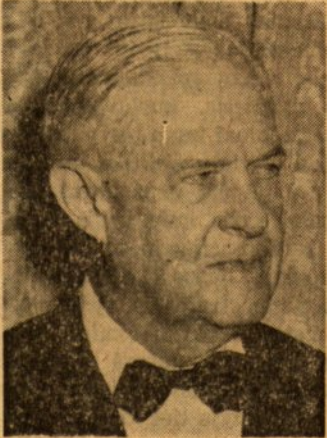
Society for Savings
IN THE CITY OF CLEVELAND
Founded 1849

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Clevelande ir APYLINKĖSE

Kultūrinių darželių šventė

Kasmetinė tradicinė kultūrinių darželių šventė šiemet įvyksta rugpjūčio 7 jugoslavų daržely. Dėl vasaros atostogų neveikiant mūsų meno ir šokių vienetais, lietuviškos programos šiemet nebus. Šiaip lietuvių visuomenė kaip ir kasmet kviečiama gausiai atsilankyti.

Darželių šventėje pagrindiniu kalbėtoju bus gen. Ulysses S. Grant, anūkas buvusio JAV prezidento ir civilinio karo generolo.

Clevelande oras

liepos mėn., šilumos ir drėgmės požiūriu, buvo rekordinis. Temperatūros augščiausias vidurkis buvo 90 šilumos. Šiam mėnesiui į Clevelandą atsilankę svečiai iš Pietų Amerikos valstybių tikino, kad ten oras geresnis...

Daktaras J. Sandargas

persikėlė į naują namą. Dabartinis adresas: 1856 Torbenson Dr., Cleveland 12, Ohio. Telefonas: IV 6-1427.

VI. Šarūnas,

skautų veikėjas iš Toronto, vieši Clevelande pas savo seserį p. Mockuvienę. Ta proga aplankė Dirvą ir pasikalbėjo skautų reikalais.

Baletu solistas Alfa Liepa-Liepinas

iš New Yorko persikėlė į Clevelandą, kur mokytojaus vienoje baletu studijoje.

Viktoro Palubinsko ir Aldonos Bajoraitytės

vestuvės įvyko liepos mėn. 30 d. šv. Jurgio parapijos bažnyčioje.

Kazys Žukauskas

Dirvos atstovas Wellande, Canadoje, drauge keliaudamas su žmona, buvo sustojęs Clevelande ir lankėsi Dirvos redakcijoje.

L. Dargis,

iš Milwaukee, Wisc., važiuodamas į Waterbury, buvo sustojęs Clevelande ir aplankė Dirvą.

L. Petrusėvičius,

savanas-kūrėjas iš Detroito, lankėsi Clevelande ir svečiavosi pas Ambrazėvičius. Aplankė gen. VI. Nagio kapą ir padėjo gėlių puokštę.

5-jų Sportinių Žaidynių vakaras

Rugpjūčio 21 d., sekmadienį, 6:30 val. vak., Slovėnų Auditorijos salėje, 6409 St. Clair Ave. įvyks 5-jų S. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių užbaigtųjų vakaras. Visi kviečiami gausiai atsilankyti ir pabendrauti su mūsų sportuojančių jaunimu, suvažiuavusių iš įvairių Amerikos ir Kanados kampų.

Pajieškojimas

Frank Stosel pajieško Antano Jočio, kilusio iš Dobilių kaimo, Pakuonio parapijos, Kauno aps. seseris ir brolius ar jų vaikus. Atsiliepiant rašyti: Frank Stosel, c/o Mazel Levan, attorney, 300 Engeneer Bldg., Cleveland 14, Ohio.

5-jų Sportinių Žaidynių varžybų vietas

Sportinių žaidynių lengvosios atletikos varžybos vyks gerai pažįstamame Patrick Henry High School stadione, Arlington Ave. prie E. 123 St. Plaukymas vyks ten pat kitoje gatvės pusėje esančiame Forest Hill baseine, o lauko teniso varžybos šalia baseino esančiame teniso aikštyne. Taigi šios 3 sporto šakos vyks visai šalia viena kitos. Futbolo rungtynės vyks Latin Field, kampas East Blvd. ir Fairhill Rd. Smulkesnės informacijos bus paskelbta vėliau.

Apnakvydinkime sportininkus

Į 5-sias sportines žaidynes žada suvažiuoti apie 100 sportininkų iš kitų vietovių. Yra mūsų kolonijos prestižo reikalas šiuos sportininkus tinkamai priimti ir jais pasirūpinti. Parodykime jiems tikrą lietuvišką vaišingumą ir, kas turime galimybę, neatsisakykime apnakvydinti bei pamaitinti. Sportininkų apnakvydinimo bei pamaitinimo reikalais rūpinasi žaidynių organizacinio komiteto narė p. Modestaviciene, 1355 E. 82nd St., telef. RA 1-3592.

Gegužinė

Motėrų Sąjungos 36 kuopos gegužinė įvyks šį sekmadienį, rugpjūčio 7 d. ponų Blaškevičių ūkyje. Visi kviečiami atsilankyti, įėjimas nemokamas. Važiuoti 6 keliu (Chardon) iki 306 kelio. Už jo dešinėje bus Blaškevičiaus ūkio iškaba.

Padėka

A. L. Tautinės S-gos Clevelando sk. valdyba dėkoja visiems, dalyvavusiems ir parėmusiems mūsų rengtą pikniką.

Ypatingai dėkojamę p. Karpinei, p. Jokubaitienei ir p. Morūnienei už parėmimą bufeto. P. VI. Blinstrubui ir p. Mackevičiams už nuosirdų talkininkavimą.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams bilietus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidynais, — išsimokėtinai. Naujais modeliais. Lietuviškas raidynas greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augščiau.
V. BARTKUS. Adr.: 1431 East 66 St., Cleveland 3, Ohio.

St. Barzdukas vyksta į Chicago

Bendruomenės valdybos pirm. St. Barzdukas rugpj. 6 vyksta į Chicago, kur bendruomenės reikalais turės pasitarimų su čikagiškiais Bendruomenės Tarybos nariais, apygardos valdybos nariais ir kt. bendruomenės veikėjais. Bus aptarti veiklos, Kultūros Fondo ir kt. klausimai. Platesnis pasitarimas įvyks 6 val. vak. Lietuvių Auditorijoje.

Clevelando vytautėnai iškylavo

Sekmadienį, Clevelando liet. skautų tunto Vytauto Didžiojo dr-vė užbaigė liepos mėn. kaitras prie Hinckley ežero. Iškilai vadovavo ir skautukais rūpinosi vyr. sktn. V. Kizlaitis. Jam talkininkavo sktn. B. Rėkus.

STUDENTŲ ŽINIAI

Clevelando — Detroito studentų gegužinė įvyksta rugpjūčio mėn. 7 d. East Harbor State Park. Renkamės 10-11 val. ryto. Iš Clevelando išvykstame 8 val. ryto nuo šv. Jurgio bažnyčios po 7 val. pamaldų.

Vykstantiems iš Clevelando

2 keliu pasiekus Sandusky ir už jo pervažiavus tiltą sukti į dešinę ir pavažiavus 0.2 mylios sukti į pirmą keliuką kairėn. Privaziavus (už dviejų mylių) 163 kelią sukti į dešinę ir pavažiavus 1/2 mylios, pasukus į kairę pasiekiamas 240 kelias, kuris veda į parką. Prie parko įvažiavimo yra didelė iškaba "East Harbor State Park". Parke sekite rodykles.

Clevelandiečiai, neturį susisiekimo priemonių, prašom kreiptis į R. Babicką telef. KE 1-8794, Miką Eimontą telef. HE 2-2669, R. Minkūną telef. EN 1-5029, V. Valaitį telef. MU 1-1332.

Visomis kelionės informacijomis kreiptis į kol. R. Minkūną. Kviečiame koleges, kolegas ir jaunimą gausiai dalyvauti.

Vykstantiems iš Detroito

Pasiekus Toledo važiuoti 2 keliu į rytus iki Port Clinton, už kurio 163 keliu pasiekiamas 240 kelias, pasukus į kairę, kuris veda į parką.

Išnuomojamas kambarys

Išnuomojamas didelis kambarys vienam vyrui. Atskiras įėjimas.
1631 East 82 St. CE 1-6880

MUSICARNIVAL

Nuo rugpjūčio mėn. 14 d. vaidinama Brigadoon. Vaidinimų pradžia 8:30 val. Sekmadieniais nuo 7:30 val.

Bilietus rezervuojantis šaukti: MO 3-9550. Taip pat gaunami ir Halles bei Burrows krautuvėse. Visi kviečiami Musicarnival aplankyti. Adresas: 4401 Warrensville Center Rd.

IMTYNĖS

Šios savaitės imtynėse vėl pasirodys moterys ir vyrai. Daug porų. Imtynės prasideda 8:30 val. Cloverleaf Drive-In Arenoj. Po imtynių dvi filmos nuo 10 val.

Parduodamas namas

East 79 ir St. Clair rajone parduodamas 12 kambarių dvigubas namas su krautuve. Gali gyventi dvi šeimos. Modernios virtuvės, 3 vonios, 2 gaso pečiai, apsauginės langinės. Labai geras stovis. Pajamų \$300 per mėnesį. Šaukti.
EX 1-3190 (33)

5 k. vienos šeimos namas

1385 Addison Rd.

Geram stovy. Moderni virtuvė. Gaso šildymas, garažas. Prašo \$8,500. Šaukti:
EX 1-4762

Chimes Realty

1188 E. 79 St.

GERI NAMAI

Tik \$1200 įmokėti. 2 šeimų namas. East 78 ir Donald Ave. rajone. Per mėnesį \$160 pajamų. Pasilieka visi baldai. Kaina \$8000.

Atstovas:
VICTOR BANIONIS
ofise UT 1-0323
namuose SW 1-9568

Parduodamas namas

Vienos šeimos, keturi miegamieji. Du židiniai. Dvigubas garažas, didelis sklypas. Parduoda savininkas.
487 Eddy Rd. (32)

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinantieji gėrimai. Vynai ir šampainai, vietiniai ir užsieniniai.

Parengiama vestuvėms, baldams, pobūviams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro.

Krautuvę dabar tvarko lietuvis savininkas.

6903 SUPERIOR AVE.
EX 1-3311

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laidotuvėms ir kitiems reikams. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai. Augalai po 49 ct. Gaunamos velykinės atvirutės.

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Baldus, šaldytuvus, televizijos aparatus, laikrodžius, įrankius, žaislus ir beveik visus kitus buto ir asmens reikmenis galima pirkti iš urmo sandėlių pigiau negu išpardavime tarpininkaujant

BALTIC Supply Company

"Baltic" atstovas Br. Snarskis priiminėja interesantus "Dirvos" namuose trečiadieniais. Dėl informacijų ir priėmimo laiko skambinti tel. KE 1-0210.

KREIPKITES Į MUS — GAUSIT GERIAUSI PATARNAVIMĄ

BILL SCHLEKIE PLUMBING CO.

Vincas Šlekys

ELEKTRINIS SURŲ IŠVALYMAS
VARINIŲ VANDENS VAMZDŽIŲ PRAVEDIMAS
SW 1-0327 VU 3-5063

JUMS GERI NAMAI

ir su mažais įmokėjimais.

Eddy Rd. — St. Clair 4 šeimų, po 5 kamb. kiekvienas, atskiri gaso pečiai ir vandens tankai, garažai.

Parankus nebijančiam darbu E. 117 St. rajone, 6 kambarių vienos šeimos, gražus sklypas, 3 garažai.

E. 115 — St. Clair 2 šeimų, 6 ir 6 kamb., du nauji gaso pečiai, garažai, labai geras parkinys.

RAY NAUSNERIS,
Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda.

UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

DAŽO IR POPIERIUOJA NAMUS

Ant. Kirkilas

Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.

7204 Donald Ave. Tel. EN 1-3844 (52)

Kai sergat — Jūs tuoj šaukiate gydytoją. Kodėl tat nešaukti žinova, kad gerai patartų svarbiausiais saugumo reikalais ir apdraustų Jūsų ateitį.

Gyvytės, nelaimių, ugnies, automašinų apdrauda
Skambinkit: SK 1-2183

PAULINA MOZURAITIS, agentas

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
7015 Wade Park Ave.
Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobiliui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į
J. S. AUTO SERVICE

BATŲ KRAUTUVĖ BATŲ TASYMAS

Sav. J. Kamaitis

1308 E. 68 St.
Telef. EX 1-0344

Atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisymas mano krautuvėje daug žemesnėmis kainomis, negu jūs mokate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus

Tel. HE 2-0683
1505 Addison Rd. (52)

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498

Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą

• ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairus valgiai, šeštadienį vakarais šokiai grojant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Visi lietuviai laisvalaikį praleidžia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje.

Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Baltų Institutas Bonnoje

1. Instituto atsiradimas

Baltų Instituto mintis yra kilusi iš estų mokslininkų švedijoje. Čia tačiau ji negalėjo būti įvykdyta dėl mažo latvių, o ypač lietuvių tremtinių skaičiaus. Perkelta į Vakarų Vokietiją, ši mintis rado pritarimo tiek baltų tremtinių organizacijose, tiek Vokietijos Vyriausybėje, kuri Institutui organizuoti paskyrė iš savo pusės įgaliotinius — prof. G. Ipsen (Dortmund) ir prof. P. Johanson (Hamburg). Pirmasis baltų-vokiečių pasitarimas Instituto reikalu įvyko Hamburge 1951 m. liepos 16-17 d., kuriame iš estų dalyvavo prof. E. Inari, iš latvių prof. E. Šturms, iš lietuvių prof. Z. Ivinskis ir iš vokiečių minėti du profesoriai. Pasitarimo metu buvo nusistatyta: 1. organizuoti Baltų Institutą mokslo akademijos forma; 2. duoti jam pareigą rūpintis ne tik mokslo tyrimais, bet ir baltų mokslininkų prieaugliu; 3. parinkti kandidatų institucijoms tvirtinti; 4. finansinį Instituto išlaikymą padalinti pusiau tarp vokiečių vyriausybės ir trijų baltų tautų tremtinių (pusę reikalingų lėšų duoda vok. Vyriausybė, o kitą pusę sudaro trys baltiškieji įnašai); 5. paprašyti pritarimo Instituto idėjai ir paramos jo išlaikymui iš baltiškųjų tremėjų veiksmų.

Netrukus po šio pasitarimo vokiečių vyriausybės įgaliotinis prof. G. Ipsen raštu kreipėsi į visų trijų baltų tautų veiksmus, iš lietuvių — į VLIKą, į Lietuvos diplomatinės Tarnybos šefą p. min. St. Lozoraitį ir į PLB Vokietijos krašto Valdybą. VLIK savo atsakyme 1. "nuoširdžiu dėkingumu sveikina vokiečių Vyriausybės iniciatyvą steigti Baltų Institutą", 2. "Pritaria lietuvių profesorių kandidatūrai" (Hamburge buvo kandidatai iš tikrųjų narius iš lietuvių pasiūlyti prof. Z. Ivinskis ir prof. A. Maceina), 3. "įsipareigoja dalyvauti finansiniame Instituto išlaikyme" (raštas 1951 m. rugpjūčio 10 d.). Diplomatinės Šešas savo atsakyme pažymi, kad jis "gyvai sveikina iniciatyvą" ryšium su Baltų Instituto steigimu, "neturi nieko prikišti nei į tikruosius narius pasiūlytiems kandidatams, nei statuto apmattams", tikisi, kad "lietuviškoji viešoji nuomonė vokiečių vyriausybės draugišką nusistatymą labai šiltai pasveikins" (raštas 1951 m. rugp. 17 d.). PLB Vokietijos krašto Valdybos vardu atsakydamas, p. dipl. inž. Pr. Zundė pažymi, kad VLIKo atsakymas prof. G. Ipseni buvo sustatytas su šios Valdybos žinia bei pritarimu ir kad Valdyba savo ruožtu sveikina Instituto steigimo mintį ir linki visišką pasisekimo (raštas 1951 m. rugp. 8 d.).

Formaliai Baltų Institutas buvo įregistruotas vokiečių teisme Bonnoje tikrai 1952 m. vasarą. Pirmasis darbo posėdis įvyko 1953 m. sausio 5 d.

2. Instituto sąranga

Pagal statutą Baltų Institutas yra "mokslo tikslams", būtent: 1. "ugdyti, išlaikyti ir pratęsti europinės estų, latvių ir lietuvių tautų kultūrinės tradicijas", 2. "skatinti mokslinį estų, latvių ir lietuvių prieauglį" (§3, 1-4). Statutas įsakmiai pabrėžia, kad Institutas "neužsiima aktualiais

politinio pobūdžio klausimais" (§3, 5). — Baltų Instituto veikla "apima visus humanistinius Baltijos erdvės mokslus". Baltų Institutas turi tris rūšis narių. — 1. Tikraisiais nariais gali būti baltų tautų mokslininkai-humanitarai, turį teisę dėti augštosiose mokyklose. Jų kiekviena baltų tauta turi turėti Institute po lygiai; bendras skaičius negali peržengti 12-kos (§5). Šiuo metu Baltų Instituto tikraisiais nariais yra: estai — prof. E. Kant (neveiklus; gyvena Švedijoje) ir prof. M. Toomse, latviai — prof. E. Dunsdorf (neveiklus; gyvena Australijoje) ir prof. E. Šturms, lietuviai — prof. Z. Ivinskis ir prof. A. Maceina. — 2. Nariais korespondentais gali būti įvairių tautų mokslininkai, pasižymėję savo darbu baltistikos srityje. Jų skaičius negali peršokti 120-ties. Iš lietuvių Baltų Institutas nariais korespondentais kol kas yra išrinkę: J. Balį, M. Biržišką, V. Biržišką, J. Brazaitį, M. Gimbutienę, J. Grinių, J. Jakštą, F. Joniką, S. Kolupailą, V. Krėvę, Mickevičių, V. Maciūną, K. Pakštą, J. Puziną, A. Salį, P. Skardžių, O. Šapoką, V. Šilkarskį, A. Vaičiulaitį. Nariai korespondentai gali dalyvauti patariamuoju balsu visuose Baltų Instituto posėdžiuose ir suvažiavimuose. Jie veltui gauna Instituto metraštį. — 3. Nariais rėmėjais gali būti tiek atskiri asmenys, tiek organizacijos, įstaigos ir firmos; jie savo pačių laisvai nusistatytą mokesčių paremia Institutą. Jie taip pat gauna Instituto metraštį.

Baltų Institutui vadovauja pirmininkas, renkamas kasmet iš eilės pagal baltų tautas (§10). Šiais veiklos (1955-56) metais juo yra prof. Z. Ivinskis, gyvenąs Bonnoje, kur kol kas yra Instituto buveinė. Tačiau norima Institutą perkelti į kurį kitą universitetinį miestą, kuris teiktų didesnių galimybių baltistiniam tyrinėjimui, kadangi Bonna šiuo atžvilgiu yra gana skurdi.

3. Instituto veikla

Baltų Institutas veikia trimis linkmėmis. — 1. Mokslo kūrimas yra pavestas tikriesiems Institutui nariams. Jie gauna kon-

krečių uždavinius ir turi kasmet pranešti Institutui apie savo darbus. Lietuviai Instituto nariai yra sutikę paruošti — prof. Z. Ivinskis "Lietuva 16-jam šimtmečiuje", prof. A. Maceina "Lietuviškosios kultūros pobūdis". Iš šių didesnių darbų jie yra Instituto metraštyje paskelbę — prof. Z. Ivinskis "Pirmosios lietuvių knygos Vilniuje" ir "Bažnytinis Lietuvos giedojimas 16-17 šimtmečiuje" (Commentationes Balticae I), prof. A. Maceina "Liaudies daina kaip tautos sielos išraiška" (Commentationes Balticae II). Bendrai susidėję lietuviai Baltų Instituto nariai Z. Ivinskis ir A. Maceina pradeda ruošti "Lietuvių kultūros istoriją", kurios talkon bus kviečiami visi kiti mūsų lituanistai. — 2. Baltų mokslininkų prieaugliui ruošti Institutas duoda jauniems mokslininkams stipendijų — kiekvienai tautybei po vieną. Ją gavę asmenys turi parašyti savo pačių pasirinktą, bet Instituto aprobuotą didesniąją darbą ir jo santrauką ar ištrauką paskelbti Instituto metraštyje. Iš lietuvių tokias stipendijas yra gavę — Dr. V. Literkis (1953 m. jo darbas "Baltijos uostai"), Dr. P. Rėklaitis (1954 m.; jo darbas "Gotika Lietuvoje", kurio ištrauka "Sv. Onos bažnyčia Vilniuje" yra skelbiama "Commentationes Balticae II") ir kun. K. Senkus (1955; jo darbas "Lietuvių liaudies dainų melodijos"). — 3. Baltų studentams remti Institutas kasmet skiria 8'000 DM, kurios padalinamos lygiomis trim baltų tautom, kas iš kurios tautybės studentų šią paramą gauna, nusprendžia pačių studentų atstovybės.

Baltų Institutas leidžia metraštį "Commentationes Balticae", kurio antras sąsiuvinis netrukus pasirodys. — Kasmet vasarą yra ruošiami baltų studentų suvažiavimai. — Kas treji metai turėtų įvykti baltų mokslininkų suvažiavimai. — Baltų Institutas organizuoja baltistinę biblioteką, telkdamas tiek senesnius, tiek ypač tremtyje pasirodžiusius baltų leidinius. — Savo raštinei ir bibliotekai Institutas yra gavęs patalpas (la-

Konferencijų išvakarėse

(Atkelta iš 1 psl.)

Kitoje vietoje prezidentas paminėjo "tarptautinį komunizmą", kuris drumsčia santykius tarp kitų tautų ir Sovietų Sąjungos. Jis nesitenkinas įtikinėjimu, bet siekia nuversti teisėtas vyriausybes ir pakliauti tautas svetimam viešpatavimui.

Kiekvienam buvo aišku, ką prezidentas turėjo galvoje. Pirmoje pacituotosios pastraipos dalyje kalbama apie vad. satelitinės valstybes, antroje dalyje nedviprasmiškai užsiminta apie Pabaltijo valstybes. Visi lietuviai, kur jie bebūtų, — ar tai šiapus ar tai anapus geležinės uždangos, — yra giliai dėkingi galingiausios pasaulyje valstybės galvai, kad jis iškėlė pavergtųjų tautų likimą.

Tą pat dieną kalbėjo ir sovietų delegacijos pirmininkas Bulganas. Jis tiesiogiai atsiliepė į prezidento Eisenhowerio kalbą, bet pasitenkino vien tikrai vad. satelitinėmis valstybėmis. Pasak jo, "liaudies demokratijos" buvusios įvestos "laisvą" tų tautų valia. Girdi, tas klausimas negalys būti svarstomas, nes tai reikštų "kišimasi į kitų valstybių vidaus reikalus", be to, "niekas mūsų negalioja svarstyti tų kraštų būklę".

Kas buvo kalbama uždaruose posėdžiuose apie Rytų Europos pavergtasias valstybes, šiuo tarpu dar nėra pakankamai išryškėję. Bet kai buvo paskelbti darbai tvarkos klausimais, dėl kurių visos keturios valstybės susitarė, prezidento Eisenhowerio iškeltas satelitų ir Pabaltijo reikalas tarp jų neįgėrė. Galima išsivaizduoti, kad sovietai atsiskaitė ta reikala diskutuoti, o jų prievarta nebuvo kaip. Reikia tikėtis, kad vėliau paaiškės, kokio

bai skurdžias) Bonnos universiteto rūmuose (kambarys 376).

4. Instituto išlaikymas

Baltų Institutui išlaikyti vokiečių Vyriausybė duoda pusę reikalingos sumos. Kita pusė turėtų sudėti baltų tremtinių organizacijos ir veiksniai. Ligi šiol tačiau šie baltiškieji įnašai buvo labai maži, todėl praktiškai Institutas verčiasi tik iš anos vok. Vyriausybės duodamos pusės, negalėdamas tinkamai išvystyti savo veiklos. Iš lietuvių pusės buvo VLIKo Baltų Institutui duota: 1953 m. — 2000 DM, 1954 m. nieko ir 1955 m. — 1000 DM. Tai gi iš viso per trejus metus tik 3000 DM. Praėjusiais veiklos metais estai ir latviai yra šiuo atžvilgiu mus stipriai pralenkę. Jeigu baltiškieji įnašai padidėtų, būtų galima išleisti mūsų lituanistų, pirmoje eilėje narių korespondentų, mokslo darbus.

nusistatymo laikėsi britų ir prancūzų delegatai.

Kai visų keturių delegacijų galvos pabaigė savo pareiškimus, kurie, jų nuomone, turėtų būti aptarti, kitą dieną susėdo užsienio reikalų ministrai. Jie atrinko tuos punktus, kurie visiems dalyviams atrodė be didelių ginčų priimtini. Kitais žodžiais tariant, buvo sudaryta konferencijos darbų tvarka. Joje, kaip vėliau paaiškėjo, figūravo šie keturi klausimai:

1. Vokietijos apsiungimas, 2. Saugumas, 3. Nusiginklavimas ir 4. Kontaktai tarp vakarų ir rytų.

Mus nuvestų per toli, jeigu norėtume išsamiau aptasakoti, kas visais tais klausimais buvo kalbėta. Pasitenkinsime tikrai trumpomis pastabomis.

Svarstant pirmąjį klausimą, tuojau pat išryškėjo, kad Maskva nelaiko Vokietijos apjungimo vyraujančiu reikalu. Bulganas visai atvirai pareiškė, kad sovietam pirmoje eilėje rūpi jų pačių saugumas, o Vokietijos reikalas dar nesąs "prinokęs", tad jis galys būti išspręstas tikrai palaipsniui, "žingsnis po žingsnio". Toks pasisakyimas buvo supras tas ta prasme, jog sovietai nieku būdu neleis laisvų rinkimų Vokietijos rytų zonoje. Kitaip tariant, jie pasiliks ten, kur yra įkėlę koją, be to, visos Vokietijos arba bent jos dalies "neutralizavimu" jie siekia praplėsti savo įtaką, sukurdami "neutralinę" juostą į vakarus nuo savo sienų.

Tokiomis aplinkybėmis kalbos kitais dviem klausimais — saugumas ir nusiginklavimas — pavirto gryną teoriją. Kaip tokiais atvejais būna, pagaliau buvo paskiektas tam tikras kompromisas, pagal kurį Vokietijos ir saugumo klausimais buvo pripažinti "glaudžiai susijusiais", tad jie turi būti svarstomi vienu metu. Vakarų valstybės norėjo, kad pirmiau būtų išspręstas Vokietijos, o tikrai vėliau saugumo klausimas, sovietai gi gynė priešingą nusistatymą: iš pradžių saugumas, o paskum Vokietija.

Šis nuomonių skirtumas, iš paviršiaus žiūrint, gali atrodyti tikrai formalinio pobūdžio ginču, bet jis turi gilią prasmę. Maskva nori, kad būtų pripažintas jos saugumo interesus pirmumas, o tuo atveju Vokietijos problema būtų pakliauta pirmąjį antram sovietų interesui, kaip Kremlius jį supranta. Iš to sektų toli einančios pasekos.

Prezidentas Eisenhoweris iškilmingai pareiškė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės nemano nieko pulti. Antra vertus, kai buvo svarstomas nusiginklavimo klausimas, prezidentas pirmoje vietoje pastatė ginkluotų pajėgų kontrolės reikalą. Tam sąryšyje jis pateikė sensacingą pasiūlymą, nuskambėjusį po visą pasaulį. Būtent, jis pasiūlė, kad sovietai leistų amerikiečių lėktuvams skraidyti virš Sovietų Sąjungos ir laisvai fotografuoti visus karinius įrengimus ir visa kita, ką jie laikys reikalinga. Iš savo pusės, jis sutiko tokį leidimą duoti sovietų lėktuvams, kiek tai liečia Amerikos teritoriją. Tačiau sovietų maršalas ne vienu garsu neatsiliepė į šį Eisenhowerio pasiūlymą...

Pagaliam tikrai prabėgomis buvo svarstomas ketvirtas dienotvarkės punktas: kontaktai tarp vakarų ir rytų. Šiuo atveju tiek amerikiečiai, tiek britai siekė kilti geležinę uždangą, kuri skiria rytus nuo vakarų. Buvo pasiūlyta, kad nebūtų trukdomas išvažiavimas iš Sovietų Sąjungos, kad būtų leistas laisvas turizmas. Reikšta pageidavimų, kad nebūtų trukdomas informacijų pasikeitimas (radijų trukdymai!), kad žurnalistai galėtų laisvai keliauti ir aprašinėti viską, ką matė ir girdėjo. Vėl būdinga, kad sovietų de-

legatai šiais klausimais nepratarė nė žodžio.

Kaip jau sakytą, vyriausybų galvos parengė tam tikras direktyvas, pagal kurias užsienio reikalų ministrai, susirinkę Ženevoje spalio mėnesį, toliau svarstys "keturių didžiųjų" iškeltus klausimus. Iš visa ko matyti, kad tokiu konferencijų bus ir daugiau. Vienu žodžiu, prasidėjo konferencijų gaidynė.

Jei mes pradžioje teigėme, kad Ženevos konferencija pasiekė savo tikslą, tai turime galvoje tikrai formalinę pusę. Viskas dabar priklausys nuo to, kiek konferencijos dalyviai, pirmoje eilėje Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas, pasitiki priešingos pusės gera valia. Dabar jau nebėra jokių abejonių, kad prezidentas Rooseveltas per daug emė už gryną pinigą tokio Stalino "taikinkumą". Išvadoje sovietai galėjo užimti gerą Europos trečdalį...

Tuo atžvilgiu Ženevoje plito įvairių kalbų, kaip širdingai abu "seni draugai" — Eisenhoweris ir Zukovas — spaudė rankas, teikė dovanas, išstisomis valandomis kalbėjosi ir t.t. Kai kas Ženevoje reiškė baime, ar tik prezidentas nebus tuo keliu nuėjęs per toli. Į šį klausimą dar niekas negali duoti atsakymo. Antra

Taip džiaugėsi nelaime

(Atkelta iš 1 psl.)

ros reikalams, partijos prezidento narys ir šventės komiteto pirmininkas. Įdomu, kad pirmame sakinyje dalyvių pasveikino "Lietuvos vyriausybės" vardu (Nepasakė "Tarybų Lietuvos", kaip įprasta). Didieji svečiai buvo paminėti tokia eile: Snieckus, Gedvilas, Paleckis, Šumauskas, Niunka, Afoninas (Vadinasi, pirmas partijos sekretorius, ministras pirmininkas, prezidentas, tada antras, trečias ir ketvirtas partijos sekretoriai. Tokia šiuo metu hierarchinė eilė).

Dainų šventė (ir visi kiti koncertai šia proga, ne tik Lietuvoje, bet ir Latvijoje bei Estijoje) pradėta Murabellio daina "Partija mūsų vairininkas". Tai lyg naujas himnas.

Pirmos dienos dainų šventės programoje iš viso 32 dainos. Iš jų 14 — politinės (vertimai iš rusų kalbos, arba vietinių kompozitorių), 14 — nepolitinės lietuvių liaudies bei lietuvių kompozitorių sudėtos dainos, ir po vieną latvių, estų, ukrainių ir lenkų dainą. Iš šių keturių estiškoji buvo politinio pobūdžio, kitos liaudies dainos.

Antros dienos programa buvo skirta šokiams ir liaudies instrumentų orkestrų koncertams. Programoje: "Jovaro tiltas", "Kolūkio Pirmininkas", "Gyvataras", "Rusų liaudies šokis" (ratelis), "Lihelis" (žaidimas), "Gyvūnas", "Visnienka" (ukrainų liaudies šokis), "Dobilėlis" (žaidimas).

Toliau — kanklių ansamblis. Trys lietuvių liaudies dainos, harmonizuotos J. Švedo (jis ir dirigavo). Grojė apie 300 kanklininkų. Kanklės esančios jau su modernintos (chromatinės), tai gi vargu ar joms kanklių vardas betinka...

Paskui šokis "Seinis", vaikų žaidimas "Aguonėlė" (kaip aguonas sėja ir t.t.). Populiarus estų šokis "Tuljak" ir anksčiau nežinomas (ar mažai žinomas?) latvių šokis "Laužas". Toliau lietuviškas "Kalvelis".

Gale — skudučių ansamblis (sako buvę apie 1000 skudutinių). Pagrojo "Voveraičių šokį" (Gaizausko) ir Pilypaičio polką. Po to — žinomas "Oželis".

Tai gi šokių programoje yra tokių naujenybių, kaip "Kolūkio Pirmininkas" — supolitintas žaidimas, pritiriamas dainos, kuri prasideda žodžiais "Mūs kolūkio pirmininkas, kaip margasis sakalėlis žallioj girėlėj". ... Sa-

vertus, Ženevoje buvo tvirtinama, kad Amerikos politikos vadovai esą pasimokę iš praeities klaidų.

Nesunku įsivaizduoti, kad milijonams žmonių, kurie turi nešti sovietinį jungą anapus geležinės uždangos, Ženevoje konferencija visumoje padarys neigiamą įspūdį. Yra vienas pozityvus dalykas, būtent faktas, kad prezidentas Eisenhoweris iškėlė pavergtųjų tautų likimą. Bet praktinių padarinių tatau bent jau šiuo tarpu neturės. Apgailėtina, kad tas klausimas neįgėrė konferencijos darbų tvarkoje.

Tuo labiau žmonėms anapus geležinės uždangos nebus suprantamas demonstratyvinis konferencijos dalyvių broliavimas, rankų spaudimas ir plačios šypsenos, kurių Ženevoje neabejojamai buvo per gausu.

Kad sovietų politika esmėje ne per plauką nepasikeitė, geriausiai įrodo kaip sykis Ženevos konferencijos metu Maskvos "Pravdoje" liepos 21 d. pasirodęs vedamasis straipsnis, ryšium su 15 metų sukaktimi, kaip "liaudies seimas" nutarė Lietuvą "įjungti" į Sovietų Sąjungą. Tame straipsnyje tiek tiesiog pasibaisėtino cinizmo, melo bei tikrovės iškreipimo, jog visos kalbos nebus tuo keliu nuėjęs per toli. Į šį klausimą dar niekas negali duoti atsakymo. Antra

ko, kad tai "liaudies sukurta šokis, jau iš dainos žodžių tai matyti", bet kaip tik tie žodžiai ir rodo, kad čia tai jau tikrai ne liaudies kūryba. Kolūkio pirmininką šoko Meškučių (Raudonosios Vėliavos) kolūkio (tikras) pirmininkas Antanas Gerdaitis. Išskyrus "Kalvelį" ir "Oželį", programoje nerado vietos visa eilė populiariausių ir gražiausių lietuviškųjų šokių, nors programa ir nebuvo pernelyg perkrauta rusiškais ar kitais svetimais dalykais.

Šias centrinės iškilmės lydėjo visur rengtos vietinės iškilmės ir begalinė daugybė statistikos bei palyginimų, siekiančių įrodyti, kaip dabar puiku Lietuvoje gyventi...

Dainų šventei buvo rengiamasi jau nuo pereinamo pavasario ir jai nesigailėta nei reikiamo personalo, nei pinigų, nei laiko.

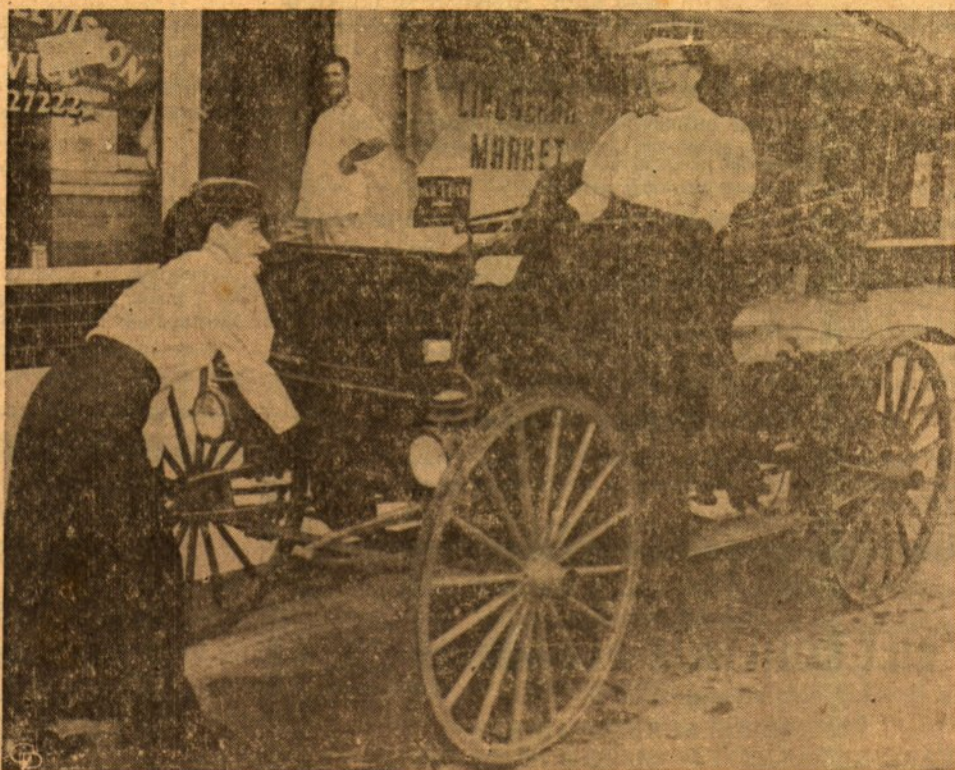
Labiausiai pažymėtina tai, kad dar pereinamųjų metų pradžioje Snieckus buvo paskelbęs, kad ši sukaktis bus minima, kaip dviguba sukaktis: ne tik 15 metų sukaktis nuo "įsijungimo į broliškų tautų šeimą", bet ir 165 metų sukaktis nuo "Lietuvos susijungimo su Rusija" (panašiai, kaip buvo pernai minėta Ukrainos 300 su Rusija "susijungimo" sukaktis). Apie tai pernai buvo nemaža rašalo išlieta, bet dabar — apie 165 metų sukaktį n e ž o d ž i o ! Nesmagu apie tai kalbėti?

ATEIK DIRVAI I TALKĄ

Dirva šiais metais švenčia 40 metų sukaktį. Sukakties atžymėjimui nori sutelkti 400 naujų skaitytojų. Tik 10 skaitytojų kiekvieniems Dirvos ėjimo metams.

Mes kviečiame visus Dirvos bičiulius, skaitytojus ir talkininkus, mums pagelbėti ir 400 naujų skaitytojų talką įvykdyti. Visi juk turime pažįstamų ir draugų, kurie Dirvos dar neskaity. Padėkim jiems Dirvą užsisakyti.

Talkos metu į visus kraštus Dirva metams kaštuoja \$5.00. Taip pat visiems skaitytojams nemokamai duodama sukaityvėnė dovana — didelė knyga "Lietuva tironų pančiuose".

Tai buvo bent pasivažinėjimas 1902 metais. Vaivavo žmonės išdidžiai ir kiti grožėjosi. O dabar lekia ir nulekia naujaisiais automobiliais...